

DANIEL MUREȘAN
MĂREȚIE ȘI MICIME
prozo-poeme

Coperta: Patricia Pușcaș

Copyright © Daniel Mureșan, 2008

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

MUREȘAN, DANIEL

Măreție și micime / Daniel Mureșan. – Cluj-Napoca:

Casa Cărții de Știință, 2008

ISBN 978-973-133-224-6

821.135.1-1

Director: Mircea Trifu

Fondator: dr. T. A. Codreanu

Redactor șef: Irina Petraș

Tehnoredactare computerizată: Alina Felicia Bădescu

Tiparul executat la Casa Cărții de Știință

400129 Cluj-Napoca; B-dul Eroilor nr. 6-8

Tel./fax: 0264-431920

www.casacartii.ro; e-mail: editura@casacartii.ro

DANIEL MUREȘAN

MĂREȚIE ȘI MICIME
prozo-poeme

CASA CĂRȚII DE ȘTIINȚĂ
2008

CAPITOLUL I
MĂREȚIE ȘI MICIME

TREPTЕ ȘI PIETRE

Am în față o stâncă,
îmi trec înainte îndrăzneții de nu o urc,
se alătură și altele, se înghesuie, se suprapun,
de jos cum să le vezi piscurile, învăluite-n nori,
în mărețul cer,
își întinde inima picioarele, cațără-și mâinile...
suișul nu se termină,
pui vina pe mândria treptelor,
așa-i croit drumul,
nu-i de mirare câtă invidie aduce punerea steagului,
Aripile cresc câte puțin și-n chinuri,
cele cumpărate nu sunt ale celui ce le plătește cu bani,
e scris în cartea vieții unde-i locul culorilor tale,
nu-l știi anume, de l-ai ști
ți-ai măsura și pașii să-ți ajungă anii,
târziu îți vine-n minte că lumea-i doar vopsită,
sigur că grosolan și nu delicat,
fardu-i prea mult, prea puțin, nicicând nu-i
după zăcămintele strânse,
ți-a ținut respirația și întezit pulsul piscul fermecat,
e și gândul o mângăiere
câștigătoare și învinsă

FANTAZAREA, BUCURIA AMBIGUITĂȚII

La ce ni s-a întâmplat,
am primit din cărți,
adăugăm gândurile plimbătoare,
ne ridicăm capul, doar pricepem viața
cu trei pârhii atât de schimbătoare,
frământată-i mintea cu apa și focul, rocile și vidul,
până dincolo de hotarele colțului nostru de lume,
nu-i poate da hrana zilnică,
sănătatea unui semen cititul
Ne dumerim cu impresiile mai dezlănate, mai la loc;
le numim inimă, le zicem înțelegere,
știința noastră, cana cu lapte,
toate-s după o jumătate de măsură,
gustate întreguri, nimicuri de fiecare în parte
Spumoasa visare a fiecăruia, pentru toți
se apropie tot de nimic
și-i plimbată din gură în gură,
precizia cu trepte n-a fost dată cu talent la mulți,
redușă ambiguitatea și visarea seacă la jumătate,
cu măsurile puse pe talerele exactității,
n-ar fi decât biete punți.
Ajungem cu toții un neam plicticos de savanți,
nu știm nici pe cât știm la ce-i bun timpul ființei,
inspiratele ambiguități, liniști și neliniști nepătrunse,
presărate printre rigori
ne dau bucuria meditației, artei literaturii,
ne fac pedanți
– și sunt cu savanții mână-n mână în dezlegările științei

MÂLUL

Se nasc inimile doar cu șapte păcate,
își întăresc și credința,
Făt Frumos le stă pe aproape,
să fie ele jumătate stricate, pe partea din spate curate?
dau de zor cu capul, pumnul și piciorul,
se zgârie în tină, se rănesc
mulțumite că glodul le stă la îndemână;
e bun de pus pe rană – întăresc povețele gândul,
lipicioasă-i cloaca în care au căzut razele,
cei din căldare îi trag neobosit pe iubitorii de soare,
abia prinși de o toartă desprinsă,
după obiceiul ce-i a doua natură la români,
se așteaptă ajutoare de la cazanele învecinate;
vecinii sunt cu narațiunile lor;
mocirlele cleioase cu scârboase glorii
ce înprospătează cu catran nămolul,
noroiul încins purifică pe cine se poate,
nu-i pierdut din vedere tabelul:
câți euro în cât timp pot primi pe ascuns,
servitorul nostru are în mână găleata cu catran,
îneacă pe câți rivali ajunge din urmă,
în terenul mlăștinios,
icoană preacurată pentru cine s-a ajuns?

URCAREA

E mai ușoară coborârea,
de aceea se zice că aluneci în iad,
te mai poți duce și-n sus, ca-n zbor,
de-ai prins treapta ce crește urcarea,
ai ajuns pâinea și sarea,
stai acolo, pici ori sui,
pe cât știi aripile să bată zarea.
Îți pasă ție, la prea puțini alții cât
de sus îți ții calea, zburătoarele de pe stâlpi,
copaci și-n trecere pe deasupra ta
de ce vor să-ți abată pașii,
să fie în spirit necurații?
Sunt delegatele partidului mulțimii,
lauda este în creșterea numărului,
că-l măsluiesc stricații;
cucii cățarați vor să pună opreliști pe locuri
Îți înlocuiește cuibul într-o clipă de visare,
le crești odraslele, învinge calea ancestrală,
mulțimile în prăvălire au învins la număr,
se bucură; statisticile le șoptesc o bună stare.
Biserica dreptății ține într-o mână suișul,
pe umeri îi stau norocul și nenorocul,
în piept, voința de a fi învingător,
de cealaltă mână e prins coborâșul,
mai întreabă ce poți face să fii câștigător

NU PUTEM PLÂNGE

A trecut copilăria și plânsul,
Prea am plâns mult,
dacă azi scăpăm o lacrimă
e pentru că sunt mari de tot cei ce cântă,
ajunge arta să întreacă viața,
își pot stăpâni tânguilele bătăuții de soartă,
Se vede, se aude cât de mare poate fi micul,
neînsemnatul pitic ca-n poveste e cel mai mare,
uriașul spurcat a căzut jos;
așa se amestecă plânsul cu râsul
Pe bărbați i-am văzut cu câte o lacrimă –
ce nu-i lasă să se vadă toate?
Nedrept, bucuria își arată râsul,
tristețea se apropie de moarte și nu-și poate naște plânsul,
O suferință-i lăsată-n prag de jumătate
se tângue răsuflarea și bătăile inimii
în locul ochilor ce nu-și pot crește stropii plânși;
să fie neplânsul semnul trimis de tărie;
nu te-ai recunoscut cu totul învins?
Ce virtute când sufletul ți-e robit de durere
și lacrimile ascunse nu-și pot întinde gloria
peste chipu-ți bântuit,
Palid venit de pe cealaltă lume,
pe cei ce-i vedeți că se smiorcăie să știți
că nu și-au terminat lacrimile în copilărie,
nu faceți de răs plânsul adevărat,
dați lacrimilor suspine

NEGRUL ÎNNEGREȘTE

Lumea să știe – suntem nepătați,
ne laudă cei nobili, deștepți, curați,
vă amintiți de împăratul ce se credea în haine de aur
și-a umblat gol până l-a trezit un copil,
mulți cred că pot da mâna cu cel negru,
că-l vor împinge în cascadă, după ce trec puntea...
învoiala a fost făcută și iată s-au înnegrit,
îi smolesc pe ceilalți din căpițele de terefeală,
să nu se mai știe ce-i albul,
au auzit că se poate puțină văruială –
apă, multă apă și negrul se cerneste,
acum e gri...
s-a scurs și apa, n-o mai găsești pe cea curată
și când viciile turnate în relele aduse sunt mai mici,
după obicei tot cu apă încerci, mai torni, inundă,
se încălzește, sfârâie, pârlește,
tonurile arse la oricâtă periere
nu mai pot aduce neamestecul de început,
consolarea vine, doar nimeni n-a rămas dalb
și sfântul câtu-i de sfânt are nevoie să mai închizi ochii.
Îi lumină ireală în limanul fericirii,
iar cristalinul nu-l vede niciun sfânt,
rămâne sfânt cu păcate...
Mulțumiri cărbunelui care a făcut înțelegerea cu arta,
desenul expresiv:
clarobscurul pune în fața ochilor puncte în pete,

talentul îngroșării ori pierderii spre alb, maniere și stiluri,
căutări în universul unui artist,
Sigur că și negrul mai poate fi mânjit

RĂSPUNSURI PUȚINE

Ne vin de la câte dovezi arătam dintre bucurii și neazuri,
credem că vom alerga întruna,
nu facem mai mult de trei-patru pași,
cunoaștem mereu ceva, dar ambiguu și ne detestăm
Călătorim în jurul lumii,
răspundem la întrebări numărate pe degete,
încercați învățătura oricui:
nu știm, nu dezlegăm,
de mergi spre adâncuri ajungi la mister,
la fel copiii și stăpânii
Știutorul o să spună câte ceva despre cum merg ele,
va ocoli spusul direct și de ce merg așa,
complezența-i acceptată, micul și marele infinit ascuns,
Cu dovezile numite la număr sunt pline bibliotecile,
– și totuși e greu de acceptat răspunsul:
– ce goale-s piețele?!
Cugetătorii au început să îmbine,
să desfacă, să mai speculeze o dată

PE CÂȚI ȘTIȚI?

Știți pe cineva atoateștiutor
În a cărui minte măreția poate sta
fără să fi auzit de micime?
ori bucuria necunoscând suferința,
adevărul nescăldat în minciună,
frumosul nealăturat cu petele întinse?
să nu-mi spuneți că priveliștea-i deslușită!
Ați auzit că mai frumoasă-i iubirea,
ne vrea, ne vrem iubitori,
sigur că stelele s-au născut în iubire;
ori erau prea puține cuvintele pentru a numi demiurgul,
iubirea aduce, aduce durere,
nu-i lină și pace, nu se dă, nu se primește,
se dă cui nu trebuiește,
O vezi sus, în seara următoare miresmele-i cad,
pe lângă că rar vine,
tăcută, alină pe unul,
la alții le răcește inima-n suspine,
E ploaie și noapte cu detunături sosite din iad

PREDICĂ

Nu-i mod să urci destul,
nu e rău când se predică umiliința,
cu dorința de a mai pune piedici orgoliului nemărginit,
pentru a păstra o dreaptă cumpănă cu mândria
ce-și întinde deșănțarea,
se cere rușinea din pricini sfinte, de la jurăminte,
nu se știe pe cine întâlnește-n cale;
Stalin își credea vocația în teologie...
La frica ce ne stă în față, în spate
e chiar mai de preț îndrăzneala,
pentru măsură,
ce-i curajul? îndemnurile stau de dimineață la pândă,
se țes într-un mănunchi.

Ce să fac, tată, cu El? –
când îl vezi că vine ca un berbec cu capul spre tine,
fandea-te și împinge-l de fund;
așa l-am lecuit și eu pe tatăl lui,
– tată, nici chiar așa.
– neamului nostru nu i-a plăcut să fie dat
cu capul de tablă; înjosirea-i dureroasă plată...
orice încercare abia începe nesfârșitele dovezi ale vieții,
îți vei trăi singur bărbăția,
umiliința oricum vine de nouă ori și curajul o dată

NAȘTERE ȘI MOARTE

Ziceți o rugăciune,
că de la voi o să fie primită
să nu mai chinuiască atât,
Nu-l concepeau părinții de știau în ce chinuri
îl așteaptă sfârșitul, fă, Doamne, o minune!
Moartea-i singura dreaptă,
sigur sunt mari diferențele între morminte,
ele nu trăiesc cât pământul,
Ea pune capăt unei vieți strâmbe,
E așteptat cu bucurie puiul de om în brațele-i dragi,
să răsară călugări în poienițe,
vine albul, roșul, rozul, ne încântă ochii,
de ieri buchete și noi speranțe,
Nu toți cei veniți sunt primiți cu drag,
micuții împovărează familii, mâhnesc,
închid gura târgului neîngrădit,
Dreaptă-i nașterea ca moartea,
Ce-ar fi procrearea, înmugurirea, creșterea
când via pierde nu i-ar sări în cale;
te salvăm cu stingerea luminii,
din nou vine zămislirea,
începutul și sfârșitul sunt legate,
zadarnic se plătesc bocitoare

MĂRUL ȘI GROAPA FIECĂRUIA

O groapă îl acoperă pe fiecare,
ce se poate face? mai largă, mai adâncă,
în piatră de Carara,
nu, cei ce ridică zilnic paharul;
să-ți trăiești viața-n banchete,
cu ultima bucată de pâine să-ți aștepti momentul,
să nu rămână nimic, îi destul că te înghite pământul,
să te soarbă nud.
Destui gădesc folosul în a fi cumpătat,
trăiești mai mult, mai rămâne încă pentru o viață
să te pomenească fiii și nepoții,
Doamne, ajută-i în ceruri la răposat!
Cei la care averea nu le încapă în curte,
pun lângă păcate unciile de aur,
avem sângele străbunilor,
dar n-o să ne oprim la mărul Evei...
Groapă după groapă, cimitire le vezi cum se deschid,
se umflă, nu-ți poți imagina că pentru tine.
De-ar putea vorbi cei din morminte,
ne-ar spune ceva mai mult? nu se poate crede
că de la copiii abia născuți la cei trecuți de vreme
să li se fi încredințat secretele cele mari,
cel mult am fi mai siguri pe ce știm acum; n-ar fi puțin.
Nu plângeți, mai terminați,
lăsați suspinele să ne facem și noi lucrarea,
zice preotul intrigat

MOCNEȘTE, SE ÎNTEȚEȘTE

Trezește din amorțeală frica de moarte,
au apărut combatanții și focul se întetește,
suficientu-i și gândul de a pierde,
surceaua își arată jarul,
crește, se înalță cu un cap flacăra,
nu-i bucuria tuturora, au venit alții să-și tragă spuza,
egoismul întins stinge,
amuțește pentru o vreme, dar pentru câtă?
momente de înfundată vrere între două furtuni,
într-o curte închisă se lansează artificii,
ar vrea să se vadă creșterea și trăsnetele lumii lor
nu moare aprinsul mulțimii, îngrașe pământul
când vine rândul, iar își adună tăciunii căldura,
rândurile pârjolului vin la ora fixată,
se ridică privirile și brațele în sfat mare –
avântul, amorțeala, înțelepciunea nu stau împreună

Evlavioșii

Greșii nu s-au gândit să-și micească necredința,
o lasă tot pe seama bolților cerești,
dacă vremurile noi nu le pun încercări,
cum să-i despărțim pe răi de evlavioși?
fidelitatea declamată față de Domnul domnilor
stă îndoită și-s mulți teologii de înaltă învățătură,
poate că-n viitor necuratul să-i caute mai puțin,
să câștige credința, că știi ce înseamnă oaia pierdută,
să vezi dintre ierarhi prea înalți și câte sutane mai mici,
dovediți ordinari pârători;
senini au trădat sacramentul preoției,
să fi fost niște slujbași docili și nu înțelegeau
ce-i pâinea întru ființă?
s-au uitat în transă la ceruri, mintea și gura
puse sub mască,
plângeau enoriașii, doar au în față vocația închinării,
că așa păcătoșii învață ce-i buna cuviință,
o clipă nu le-au spus că-s delatori,
dacă după lungi posturi și căințe vor ajunge
printre sfinți, vor strica și acolo rânduielile preoției
auzitele între sfinți, proroci,
până la marele Împărat lua-vor firul nevăzut al Satanei?
că unele din spuse nu se dau nici acolo pe față,
îi vor trăda pe înalții Părinți,
să fie ținuți momâi între corurile cerești
pentru că au fost în topuri cu rangurile avute pe Pământ,
cu puterea blasfemiei?

UNCHEȘII

Stați la rând, uncheșilor, nu vă rătăciți,
așteptarea-i plata cu moartea,
programată bătrânilor c-au trăit destul,
învățați cu prețul vieții să-și plătească suflarea,
mersul pe trotuar stânjenește bicicliștii grăbiți,
repede vor veni pletele albe,
de la o zi la alta vezi timpul puțin mergând,
capul mai aplecat,
Ce-i maiestatea, de unde-i căderea,
o grăbită mască, de-i lăsată-n urmă pruncia,
tinerețea, la ce-a mai rămas i se cuvine umilința?
Coconul de primește bani, aici vede rostul timpului adunat,
nu în povețe, cum să le cinstească?,
primește prea puțin, își dorea de trăit cât nepieirea,
veșnicia să-l găsească împărat, așa da,
de-i murdar Pământul o să- l îndrăgească?
Moșii nu aud, nu văd,
se bucură când stai la masă, te întreabă ce te-au mai
întrebat,
cât au de trăit? de ești grăbit și nu le-a venit rândul
la casa de veci, semnează că nu mai vor casă

MIROSUL PUTERII

Cu frecvență măsurată, atâtea microfoane pe străzi
vor ucide răul, te trezește din somn spasmul,
au biruit și dacă o casă din treisprezece vrea să audă de ei,
se va calma norodul cu simțul agorei,
vede doar că-i lipsește simțul averii,
e trist să ne pună aburi între granițele țării,
nu le gustăm umorul – și noi le spunem odată cu popii:
cinstiți puterea, dați-ne votul,
vom spune în fața Terei – v-ați adus obolul.
Țipă adversarii, e timpul scurt de vorbe în campanii,
e tiranie cum n-a mai cunoscut spațiul carpato-dunărean,
nimeni nu ne ascultă păsul,
române, tot în ceață calci pe drumul prost
Timpul de îngăimăceli pe ecrane e pe cât de întins
pe atât de fad, că vorbesc o sută ori unul,
nimic nu spun, pe rând și deodată
îți pun sub nas mirosul, odorează și sminteala
strângeți cureaua, stricatul vede în noi slutul,
duhneala nu o schimbă nici promisiunea
răzbunării timpului pierdut,
a mirosit la sfârșit ca la început, la îndrăzneala
că la vot nu se merge de bine ce-i
românii îi întorc șezutul

RUGĂCIUNEA LA AGAPIA

Primiți la noi o cameră oricând, să fiți mulțumiți – doar
pentru două nopți? spuneți-ne de la bune la rele, în familie
rămân rufele spălate, – ați venit să ne vedeți pe noi?
Muncim, ne împăcăm, ne rugăm, așa vom face și-n cealaltă
lume, pe câțiva de la voi îi știm cu mâinile pătate, ceilalți vor
fi având suflete curate? – ne prindem odată cu măicuțele că
vrem să plătească pentru ce-au făcut, o să-i pedepsească
Împăratul, cred călugărițele că acolo-i plata pentru păcate,

Bogdaproste, le lipsea puținul dar, trecerea noastră pe la
frumoasele mănăstiri din Moldova, o să se roage și mai mult,
Cristos să vă mântuiască la venirea Sa, nu ne lăsați singure
cu rugăciunea, închinarea-i bucurie, așa trebuie înțeleasă
lumea, se cuvine ținut legământul, promisiunea sfântă, cântă
clopotele la Agapia neîncetat, răsfiră și înalță un cult

NUMĂ DAU ÎNVINS

Candidează aici mai jos pentru moment,
se apropie și ne spune să nu-i uităm numele,
demnitatea pornește de jos, de rămâne acolo e nedemnă,
El va risipi neîncrederea,
va începe să arate paharul plin,
s-a întâlnit cu noii colegi, trei zile ține ospetia,
ea va continua patru ani,
straniu ca-n snoava cu poporul ales,
fiecare crede că doar el pune o găleată de apă în vin,
la degustare ce să mai dregi e mare veselia,
poporul ne iubește, nu ne dăm învinși

VIAȚĂ AMÂNATĂ

Acolo unde nu se vorbește de agricultură,
de industrie, învățământ și sănătate,
voi avea ce nu am aici,
va fi împărțeala cerească în cântece,
voi primi că toate-s schimbate,
fie ca-n bunurile de preț să iau
dulceața pământului de aici și a diamantelor de acolo,
aceasta este lumea bătailor mele, fiți drepti!
Sunt sărac, nu vreau tâlcuri, urzeală,
abia apoi socot să primească cel ce mai are,
fiți mărinimoși aici, nu-mi lăsați casa să piară,
când acolo voi intra într-o mănăstire
știu să-mi cinstesc și păzesc locul,
nu-mi amânați viața, nu-mi spuneți de iubire

CINE CERE MAI MULT?

Versetele biblice, preluări și adunări la un loc,
multe ștergeri – poate nu pentru totdeauna,
ce duh a umblat printre oameni?
a venit Iisus și să nu-l uităm
pe părintele Ioan Gură De Aur, toți îi cer:
caută-ți norocul și grijile lumesti în morala creștină!
cum să împaci pe Dumnezeu cu Satana ce sălășluiește
în apucături și gusturi?
se spune că necuratul nu închide o clipă ochii,
să vină credința divină,
să începi cu ceva; să-i arăți dragoste dușmanului
când toți prietenii tăi îi arată silă.
Mărețele catedrale te vestesc că ești un norocos
ajuns în dialog cu Fiul Omului,
te-ai hotărât, trecând peste rânduri,
să fii primul la dania de acolo;
că-i nevoie doar de cea mai bună treaptă a judecății de sus
și am, ai tăria, iar Dumnezeu și Măicuța cea bună
oferă mereu,
ce păcat că nici relele n-au capăt;
te scoli și te culci cu ele, te uiți spre înalturi
și știi că Pământul face parte din cer,
s-au gândit oare sfinții zicând că Dumnezeu
e purtat în suflet, că pier rugăciunile în noi?

IMAGINEA

Umblă cu ochii după prezentare,
la început a fost imaginea – și-i era adresată,
avea dreptul la înțeles, multe slove,
debut cu mare greutate;
să-i dea nume nestatornicei înfățișări.
Credința că vorbele pot crea nesfârșite corpuri de culoare,
sunet, miros, gust, rare pipăieli este adevărată
pentru puțini – și vai, nu pot fi toate deslușite;
mai încălcite decât exegeții să pună la rând,
dreptate între închipuirile fulgerătoare face poetul,
chipurile, totuși, se schimbă prea des;
de la o zi la alta și într-o clipă,
sufletul chinuit de lucru, mintea nu le atinge desigur
pentru un moment, adâncimea înaltă se duce ca roua
înălțată în raze,
măreția pe cât stă pe atât pleacă de acasă,
urâtul fără înțeles înlocuiește frumosul,
cuvintele încorsetează departe de ceea ce văd
în locul întregului cu luminile, umbrele ce ni s-au dat –
frânturile în vorbe se bucură înainte de vreme;
nu pot dezlega încrângăturile lumii...
A zis: la început a fost cuvântul..
el nu-și va vinde locul,
chiar și când va sta între stricații oricărui înțeles,
aici se rupe în două Pământul!

PROPRIILE ÎNDEMNURI

Povața atât de des ni-o dăm; micuțe petice,
n-o poți găsi în altul; nu-i atât de apropiat,
piere vocea de când am venit aici umblând bezmetici.
Cine-n umbră ne păzește somnul?
și ziua înainte de a pune mâna, a face pasul?
stai, stai puțin, sigur ai nevoie de-a-l știi pe altul,
să te învețe culesul, mai treci pe la dascăli.
Te contrariază îndemnurile de a urma cinstea,
îți stau cruciș în față simțurile ce adună suspine,
chiar asta-i ciudat: ce-i mai bine, să-ți atingi scopurile
oricum ori să te lași cum te poartă mintea?
Dar necinstitele voci cârmuitoare îți cer onoare,
grea hotărâre, aici, între pământeni,
conversezi, a trecut ce mi-am propus pe ieri,
de ce demnitarii își aleg cealaltă cale?
Voi face de mâine și tot de mâine mulțimi
de zile și iar săptămâni,
cuvintele ne părătesc, pun vina pe fructele necoapte,
a căzut mădul în cap lui Newton și nu ție,
ne iertăm; ne spune noima, nu eram stăpâni,
din nou, din nou un confident?
nu-i ocupat de convorbirea cu sine?

HAZARDUL LUMINOS

Între aprobare și respingere câștigi o pâine,
așa merge, așa nu-l las, crezi c-ai mai făcut un pas,
ce-ți aduce ziua de mâine?
Prea multe necunoscute, e miezul zilei
și se întunecă sufletul,
minune, încă o zi cu două neștiute.
Strălucirea printre nori se strecoară,
pentru îndrăgostiții de zări îndepărtate e prea multă ceață,
stau închise enciclopediile nepregătite,
abia pâlپând, glas de țambal și vioară
Poți vedea jubilând apa, aerul și focul,
ce să fac, cum să știu, îi zici unui prea înalt învățat?
nu s-a găsit înțelepciunea,
de așteptat fiecare lucru să-și găsească locul.
Nici eu nu știu de ce vine ce-i cald ori rece,
să-mi aduc favoarea, plâng după ea,
cine ține locul lipsei de noroc?
un strop de bunătate îl simt după ce trece

GIUVAERUL

Aurul și alte nobile nu mor,
nu se micesc, nu se ofilesc, stau încuiate cu șapte lacăte,
trăiesc pentru ele încoronate,
de îngerii în cor, cu ce să înlocuiască
muritorii vremelnici lor purtare?
că-s jupuite și duse-n morminte să țină de dor,
de nu-s hoțite, simțite-s ca micite,
că pe sus le mai vor.
Măreția nu poate fi pusă pe mână,
nu-i o mănușă, rar o vezi de aproape cum șade pe frunte,
încearcă ea să mai corecteze urechile,
degetele, nasul – este oprită la poartă;
s-au schimbat prea des canoanele de frumusețe,
nemurirea-i plătită cu cernerea din munte.
Ce-i de făcut să avem noblețea legată de soartă?
de-a pururi nemuritorii duce-i-vor dorul,
să te desparți de tine până la nepăsare,
nu aștepta moale covorul!
Înțelepciune veche care abia mai alină suferința,
fericitul giuvaer rămâne departe,
e un sfat oarecare să-ți încerce fiorul.
Poți și tu alături de daci, romani, hoți și zei
să-ți alegi bijutierul? să ții în casă brățările dace,
de-ar fi lăsată de ură, mai e o părere,
că nu știu pentru câtă vreme,
iubirea s-ar numi giuvaerul.
Nu va fi lăsată,
ne mândrim cu bronzul, alama și fierul

TUFĂ ȘI ARBORE

Vrea și ea, că-i mică, să se ridice la rangul speței,
atât de multă vreme desis, udată, trasă de ureche,
pusă să asculte mișcările line ale frunzelor
și alte povețe, vuietele vânturilor,
poate rămâne toată viața pipernicită, arborii nu vor să-i
lase locul; drepturile-s veșnice – povestesc nuiielele
de la picioare că-i înălțător să privești
Soarele și luna de mai aproape
O, în ani mulți și-au câștigat dreptul, gândurile istețe,
au răsărit pe munți și ape n-au fost niciodată uncorci,
scurmat de porci,
stejari în care vorbește tăria și nu mieluși –
soarta-i dată să fii vrednic,
tufărișul și-a găsit firul poveștii; cine tace pierde:
văzute de departe, nu suntem tufițe;
o pădure adevărată stă-n noi,
lemn ca și voi, nu târșar, ci bucurie verde
– voi mai repede decât credeți veți lăsa locul,
– stăpânii lumii sunt alții, vă taie, vă cântăresc
cu ochii de când erați prichindei,
dealurile, câmpurile rămân ale noastre,
desișul va ocupa viitorul, cuprinde-vom
cu ciomegele și cerul pe care vă lăudați că-l
atingeți acum,
nu știau micuțele că oamenii, după ce taie
înălțimile, trec la tufiș, că din huci
își scot bâtele, Se vor opri retezătorii
la craca de sub picioare?

ROTIREA BÂTEI

Mulți mai hrăpăreți decât viteji,
coloane, armate, au rotit bâta; au fost pedepsiți morții,
ei, preamăriți pe ecrane în ceasurile blestemate,
un timp ce-l consfințise sorții, îngrădesc, rup,
calcă-n picioare, sunt de azi ale lor,
știi, de te apropii rotire-i ucigătoare,
erau tun, mitralieră, bătă primite cu onor,
lipesc numărul lor pe numărul tău de casă,
neoprita învârtitură nu încetinește până moare,
nu-i născută leneșă, sfioasă,
adevărat, se mai pierdeau armele și invadatorul
sfârșea răsucit pe pământ,
răpus de bâtele lui ce-i aflase cusură,
poate de o preamărită unealtă ținută-n secret...
rară întâmplare, rotitorii de bâte se rostogolesc,
în căzătură mai pocnesc de nu capul, genunchii,
înainte de împăcare

SCOATE APĂ DIN PIATRĂ

Pământul cu spini și buruiene are și el
umezeala-i săracă, alungă alții valurile
cu morile de vânt, umplu cu piatră marea cât pot,
li se pare că-i puțin pentru ei lutul lumii,
pe noul leagăn pun lalele, zgârie-nori,
un alt rând de mori de vânt;
e prea multă apă!
La noi, neam de neam până la ultimele zile
a sudat pe argila primită de la părinți,
spuneau, avem un legământ, acolo-i biserica,
satul nou venit din cel bătrân.
Au însuflețit piatra înainte de răsăritul soarelui,
au sărutat pământul și picătura de rouă să fie mănoase,
mulțumeau cu multe cruci, toate-s așa cum sunt,
de ce să caute ei șesuri,
mări și oceane? au căutat câțiva departe
până-n cele două americi,
s-au întors cu pungile pline, acasă li se potrivea pasul,
palma, aratul mărunț;
nicăieri glia nu-i mai dulce,
laudă firicelul pe care-l dă piatra,
aici vor să se culce

CUVÂNT DE ONOARE

Câtă răspundere,
e cuvânt de onoare,
promite bine ori răzbunare
cât de incert viitorul,
dacă-i dat și primit din rușine?
c-o să faci un vârful de lume,
te-ai gândit cât de neclar îi ce vine?
Cunoști ce-i binele fiecăruia,
fericirea-i secretă și nu stă pe loc,
ba mai pleacă cu sorcova timpului;
te legi și tu de lume, trăim între fapte
mai rele și vorbe mai bune,
ce poți vinde să nu-ți calci cuvântul dat,
dacă o emoție trecătoare te-a făcut să declari?
Nu te asemui cu cei ce-și joacă intonațiile,
batjocorind notele muzicale,
lipsiți de jenă,
nu toți pot fi la fel de nerușinați,
promisiunile deșănțate își caută acoperișuri,
tu nu le căuta;
nerușinarea își are îndreptățiri ei,
declarația, cuvântul sunt un act grav,
amar ce sperie, dulce și liniștește...
iluziile pierdute trăiau în casă mare

PRĂPĂSTII CU VISE

Visezi de atâtea ori că abia urc dealul,
disperarea te ține în genunchi și o glie ce-i sus,
te mai agăți de un pai, alteori alunecă scara,
ceri ajutor, nu-i timp să-l primești,
speriat te trezești, gândurile aruncate-s în uitare,
noaptea ce vine le caută din nou, se continuă visul
și paiul s-a rupt.
Oare înclăștarea dintre oameni e revenirea-n hăuri,
urâta continuare?
relele strânse fără scuză sunt locul abrupt?
Pune de dimineața până te fură somnul dintre cele bune!
Ai pus! și n-ai învins risipiturile celorlalți;
a rămas acolo neantul,
ți-ai deschis inima mintea
ce mici piedici în furnicar,
iar și iar te pândește sperietoarea,
că-s inima, picioarele, mâinile tari ca nimicul.
Văzută genunea se trag de pe margini zeei
și piticii, caută norocul pe rânduite zigzaguri
ce stau pe roca răcită în mii de ani

BISERICA UNITĂ

Ar fi multe dovezile și motivele cultelor creștine
și dacă s-ar uni?
am pierde discuții fără începuturi și sfârșituri
ale învățărilor ecleziasti, îndreptăcirile ce le dă biblia,
lupta cu celelalte biserici, subtilitățile popești,
insistentă modernizare cerută,
disputele cu necredința ce-i atât de întinsă.
Din atâtea locuri sfinte unul mai bogat s-ar naște,
s-ar aduna ritualurile în biserica lui Cristos
una știută și necuprinsă,
Partizanii unirii spun că Domnul nu vrea bisericuțe;
nu-i un clan țărâmul sfânt, prea multe obiceiuri –
și nu-i limpede dacă ce-i bun la vecini îi rău la mine,
ce-i bun în ceruri îi bun și pe Pământ?
nu-i nevoie de atâtea potecuțe.
O fereastră s-a deschis pentru toți,
de ce ați făcut-o ferestruici?
să-l fi înțeles mai puțin creștinii pe unul al lor Domn
decât ceilalți credincioși pe împărații lor?
Biserica poate fi unită prin Concilii, dragoste,
voturi și renunțări... puteți aprinde flacăra poruncilor dintâi,
o puteți ține vie?

ADĂPOSTURI

Mai rar decât o vezi îți visezi casa părintească,
te ocrotea cândva, azi e oblăduită-n minte,
drumurile-ți prind viața,
nu ți-s deschise în toate așezări omenești.
Un culcuș al lui are și sârmanul,
altul e primit la ordin, cu paturi suprapuse,
alei în pas de defilare, șanțuri săpate ca-n joacă să înceapă
lupta,
de va fi cazul să ne apărăm,
împrejur săpături întortocheate, vii, pomi,
tot atâtea locașuri, în timp de pace inamicul râde
și-ți aduce pepenii pe tavă,
în război se moare că-i război, dar și din joacă,
ninge, plouă zile întregi,
găzduirea-i cătănească, tranșeele n-au apus de când au
răsărit.
Ce frumos, comandantii erau nehotărâți;
dezertau soldații aproape cu bilet de voie,
făcuți pierduți, fără ordin, pe lângă păduri,
margini de sat, în strânsoare,
cu haine de împrumut, îi striga casa lăsată departe,
știau că nu trebuie să se dea prinși.
Se jură mulți că-s bune umbletele,
dar să ne fie și scris cât trebuie și unde să stăm în loc?

CÂT MAI ADUNĂM?

În stive, pivnițe, cămări se pune bobul vieții,
îl pun cei ce-l au, săracii strâng resturi din coșuri,
se mai pălmuiesc; nu-i în fiecare zi Paște și Crăciun,
mai vezi aroganți ce-și aruncă cămășile în tomberoane,
umblă apoi peticiți și-n zdrențe.
Câțiva, chiar mai puțini, împrăștie,
din lene de a ține evidența,
ajung la casele de bătrâni cu gândurile rămase la banchete,
n-au avut un cămin al lor niciodată;
neplăcută responsabilitate să-l îmbraci
să-l îngrijești,
trăiesc cu nădejdea că tinerii își vor arăta clemența,
onorând speța,
Prietenia se vede că nu-i bine s-o pui la încercare,
nu-i plac momentele tale de cumpănă,
putrezesc în ploaie lemnele adunate să fie casă,
le-ai dona, ai fi în stare?

TESTĂRILE HOȚIEI

Am terminat să pot reîncepe,
examele n-au sfârșit,
se știe că-i înfierată sustragerea de lege,
porunci multe, puține după om,
date-s pentru a le pricepe,
Se bucură fraudă,
viața-i clădită cu doruri între dureri,
onoare-i în jurul justetei, nu-i niciodată
întreaga dreptate, dejaba-i hula și lauda,
cine n-a luat mai mult, mai puțin decât merita,
se încurcă asemănările cu deosebiri
în mintea ce caută hoția în principiu;
nu-i mic numărul celor ce au tâlhărit cu adevărat,
cresc mult suferințele, plăcerile se țin
cu dinții să stea pe loc,
vin escrocii ce merg, se opresc când își văd
interesele stinse, întorc capul de la sângele scuipat,
mai sunt numiți și peștii mari,
așa-i principiul, intrații în jocul pungășiei
vor fi tâlhari, pașii li-s aprinși,
tulburată-i mintea, statistici rușinate
de puține reușite,
au luat, dar nu le-a umplut pofta,
drogul abia anunță stilul,
muncească norodul pentru chilipiruri,
disprețuiesc sărăcia că-i neputință dovedită
cu mâna întinsă, căutați în altă parte
idealul ținerii mâinii drepte pe lângă corp,
degetele lungi își întind profilul

MĂREȚIE ȘI MICIME

Se mută cumpăna vieții,
atât de așteptată, măreția întârzie ori nu-i bine socotită,
este lăsată grandoarea atomilor și galaxiilor
că-și au locul,
zilele și nopțile ne arată atâtea modele,
ochi-s pe solemnitatea peisajului cu piscuri,
șesuri și pe hăuri în mijlocul străzii, palate,
piramide, catedrale dezvăluie singure maiestatea,
oamenii se văd și mari și mici,
și nu-i mică suferința alături de rivalul lui în tăcere,
îngustime-i generozitatea,
nu vor să accepte cu prețul descreșterii
cum sufletul se zbate.

Monumentalitatea clădită de om între munți,
ondulate dealuri, vorbește deslușit,
grandoarea are timp, stă acolo cu miile de ani,
de multe ori infatuarea; bombate piepturi la început
cu timpul ajunge model universal,
urmașii vorbesc cu mirare de pizmuirea de cândva,
inspirația îi și mică și mare, ca lupta pentru bine,
pe mulți i-ar supăra auzind că-s mijlocii,
câțiva ne-au adus fel de fel de povești,
unele exacte, culori și pași ce ne cuprind semeția,
aici să suporte mizeria
că le va aduce viitorimea fastul, ce păcat,
obscurul și mărețul sunt cazuri neîndurătoare
ale anodinului gust, coboară spre sălcii,
dar e și demiurg omul până bate la poarta raiului,
la fel cum îi colinda cu calul în tindă lângă Shakespeare,
plăsmuitorului i se găsesc secretele lumesti,

în ele se vede adausul, scăderea la un oarecare,
din invidie, din prea multă știință
spune cel de pe margine, ce-a fost e un fulger trecător,
gloria nu dă de mâncare fără un scop precis,
mai repede își arată brutalitatea rodul,
e timpul scurt, trebuie să spuneți cât îi în jur măreție,
cât este micime,
cât poate omul curat să încline
căderea spre splendoarea firii?

CAPITOLUL II.

PERSONALITĂȚI, PORTRETE, ISTORIE

DEMNITATEA REGEASCĂ

Se sinucide Decebal, memoria vieții ne este scumpă.
Viața-i crăiască, un nepot al lui ajunge împărat la Roma,
Brâncoveanu își vede fiii murind în chinuri,
nu-și schimbă credința; primește dragostea pe veci a unui
neam,

nu pot fi numărați câți sunt copiii demnității,
plătind cu sângele speranța noastră în vrednicie,
nu așteptau diadema, cel mult pace între oameni
și veniții din urmă să nu poarte inimă pustie.
Sunt monarhi neîncoronați,
nu-i de mirare că puțini le văd coroana;
istoria-i ceață,
i se pune pe cap însemnul prințului Carol I,
marele rege știe că-i împărțită onoarea,
coroana a fost oțel din tunurile cucerite la Plevna,
ce frumos să înlocuiești aurul
cu gurile topite ale focului dușman,
simplitatea ta crescută în gloria neamului,
de-i tare oțelul îngemănează un rege și suveran popor,
crește o casă cu ocolul în România,
reginei i s-a pus pe frunte modelul în aur,
pentru a păstra obiceiurile crăiești

MIHAI VITEAZUL

Se opune gândului că vom fi înghițiți
de marile imperii,
câte o dată ținea, alteori nu,
la povețe,
știa că sfaturile rar se potrivesc,
și-i strică hotărârea,
mare-i era pofta să-i alunge
pe domnitorii slugi
turcilor în Moldova, victorii nebănuite,
dar cum că în jur se află
puțină prietenie,
multe așteptări și tot pe atâta ură,
cum ridică pasul unde pune
stăpânire
își dau mâna învinșii,
pot reîncepe luptele,
o bătălie nu-i ca și cealaltă,
știe că de nu vede în față o trădare
ea vine din spate.
Cât de mult se opune hrăpăreței poftă
de întindere a împărăției în Transilvania
și-n celelalte Țări Române,
curajul a stat întotdeauna
în firea-i semeață
de pierdea, relua lupta,
omora frica,
Dumnezeu știe că Principatele
nu-s țări străine,
s-au bucurat de vrerea lui

în momente diferite
românii și casele înalte
până la împărat,
la ce-i bună înțelepciunea scaldată
în amorțeala multora
ce suflă pe pământ,
da, i-a dat Dumnezeu îndrăzneala
greu de măsurat,
neînfricată-i era socotința
după cum ziua-i
dimineața la amiază ori seara,
A început cu stăpânirea pământurilor
din
douăzeci de sate;
pe ce sărac alegea Poarta domn?
își apropie marii boieri
în timp ce țărani
rămân legați de locul ultimei suflări;
vor întoarce spatele,
slăbi armata;
viteazul voievod și iobagii
duc în mormânt

neașteptarea,

timpul era cusut cu silnicii,
învoieli
ce-i străfulgerau inima,
revolta și-o arată când poate
dezlega rușinea,
nu are de ales, se înclină
în fața trădării,
amână ziua pentru suflet,
se împacă din nevoie cu dușmanii,
promite și nu-și ține făgăduiala

față de Poartă,
pildele vremii sunt văi de sânge.
Strălucitul comandant, inventivitate
de strategii și alianțe,
mai și pierde, ultimii aliați
își trimit mercenarii
și mișelește îl omoară pe Mihai
în Câmpia Turzii.
Cinstea a trebuit să încapă în măsura
puterii
și-n câteva ofuri;
e numită și plătită după măririle
aduse de moarte,
cel a cărui statuie este dorită
în orice loc
unde trăiesc români,
ne dă marea mândrie
Unirea din 1600

SIMION BĂRNUȚIU NE SPUNE

Atât de puțin înțeles de prietenii din țară;
credeau ei că poți da mâna cu dracul să treci puntea,
m-am întors acasă, sunt în Moldova, mi-e drag Iașul,
moldovenii mi-s prieteni și Universitatea mi-e scumpă,
scriem filosofia în literele noastre latine,
va veni rândul să fim toți una,
de câte ori n-am strigat din Sibiu dezbinările-s proaste,
trebuia să strigăm toți, aici e țara noastră,
popor de pe întinsul vechii Dacii,
de vor, de nu vor, suntem o națiune,
vom primi mai tari furtuna.
Umili, încrezători acum când îl alegem
pe Cuza I-ul domnitor,
un glas viu, iată-ne cununa!
Ne zicem rugăciunile să cârmuiască cu înțelepciune,
pe venetici i-am văzut; îndepărtează bunele
de noi, li-i urâtă Stema,
odată și odată ne vor recunoaște voia de stăpâni.
Nu-mi lasă o clipă de odihnă nedreptățile,
Popor Mare paharul dragostei îl ridic,
cum să-mi unesc inima cu Dieta,
pentru ei nu suntem ființe, nu suntem români.
Nici la Viena nu-mi era locul,
el este aici, am ținut parte austriecilor,
am ales nu ce era dulce, răul cel mai mic.
Vreau să-mi mai văd Bocșița Transilvană,
ceru-i senin, pentru câte zile mi-au rămas,
l-a frânt boala înainte de a-și
vedea leagănul drag,
egalitatea cerută mai așteaptă în chin

CUZA ÎNTÂIUL DOMN

Veniți cu mine oameni buni și tari,
sărmanilor li-s dorințele rar ascultate,
mai rar împlinite, mulțimea-i în suferințele cele mari,
pot eu cere să se dea poporului destul,
vor fi mulți de o părere?
nu se arată în față acum la început,
Căutând vom afla un drum pentru toți?
știa domnitorul că pentru cei mulți binele înseamnă
traiful până într-o zi,
ogoarele așteptate sunt stropul de bine,
neîncrezătoare conacele în domn îi spun că a greșit
din tinerețe și vrea să-și spele păcatele
acum cu averile lor,
nu le plac pierderile, din ele nu s-ar naște un bine
pentru mai mulți,
noi nu vrem nicio schimbare a pământului,
de nu le place în opincă, să umble desculți.
Binele-i văzut atât de diferit; carte puțină să știe,
mai treacă, să nu zică iată boierii decăzuți,
Alexandru I-ul e îndârjit:
opinca nu mai trebuie întinată, schimbările aduc câte puțin,
dar mai aduc, marea nedreptate mâine-i zdruncinată,
da așa aș vrea eu, tot eu îmi zic,
Alexandre, nu fi credul!
Zecile de mii de pogoane nu-i pot opri
pe însetații de humă, cu vorbe

Cei de jos, toată stânga îl văd prea poticnit,
prea temător și avere și el adună,

tabăra din dreapta îl socotește ridicat
în vorbă și faptă prea sus,
ne dăm mâna, îl detronăm
că nobili ca el mai avem, aducem dinastie străină

EMINESCU

Eminescu e norocul nostru,
ca să fie și al lor trebuie să învețe românește,
să-l audă, să-l cânte, să poată întreba
s-au scris poezii mai frumoase?
Iubirea cu suferința împreună caută cuvintele de înnoire,
le găsește, i-au fost date să ne arate misterul aștrilor
și a stelei ce stă-n noi,
vestire neegalată, lume gravată în aur,
iubiți-l că-i al vostru pe veci
Atâtea foșnete, femei, lacuri, doruri,
păsări măiestre îl ovaționează,
le-a cules din încâlcitul ce tot se învârte,
îndurându-i așteptarea, pusă în ferestre,
clocotul prelins în ton măsurat,
lăsate-s foloasele în pierderi,
se miră românii de tunetul voalat –
și ne mirăm deodată, taina secundeii noastre
e una ca celelalte, risipite-n veacuri,
șoaptele cutremură, hidosul dezgustă izbitor,
armoniile culorilor, a florilor sunt înțelese de cuvinte
în limba-i augustă.
Cum puteți căuta nemuirea veniții din urmă
în nedeslușite ciripituri,
ce nici din coadă nu sună?
Râde-vor urmașii urmașilor voștri în hohote inutile

GEORGE COȘBUC

E senin, priviți tot mai sus,
în Câmpia Transilvană și oriunde trăiesc români,
e dorința de suflet în sufletul neamului său,
Zamfira și toate miresele cu el le-a lăsat
mai frumoase, Dumnezeu, ce ar fi frumusețea?
e dragostea curată! harul lui George era să cânte,
să placă, de ai un grăunte adunat din graiul tău
el îl schimbă în podoabă pusă în gura mulțimii,
așa s-a născut altarul poeziei,
veghează scânteia stelară nopțile de vară,
se înalță doinele, tinerii plătesc cu viața-n războaie
să-și mai audă glasul,
oglinzile arată tinerele cu flori la ureche,
la ce să privești mai mult, ți-s dragi buchetele de fete,
pentru sanctuar s-a tot sculat noaptea,
își ținea sufletul în loc să se verse în noroc,
dorul pâinii era purtat pe toate cărările.
nu-i lăsați pe vrăjmașii de moarte
să ne ia ce ne-a mai rămas...

OCTAVIAN GOGA

Goga îi firea românului,
de la Rășinari prin lume, se oprește la Ciucea,
pe oriunde trece se vorbește că-i mare poetul,
el spune așa de frumos ce-am fi zis și noi,
noi ca și el avem pătimiri multe,
iar neamul caută bardul, bardul își caută neamul,
se arată înflăcărarea dintotdeauna a chinuitului român,
ajuns aici străin.
Așteptau jugul călcat în picioare,
în versuri unul pe toți și toți pe unul să se asculte,
plugarii, clăcașii, dascălii, preoții sunt chemați
de cel ce poartă pana,
și iarăși, acolo cu ei este mai vie speranța de omenie,
I-a plăcut să i se spună D-le Prim Ministru, lui, truditului
de gânduri îngemănate în sclipirea
popularelor stihuri,
în bucurie rostirea românească
ce încrezătoare putea să fie,
unui rege progenit îi dăruie ultima suflare,
onestitatea, patima-i mare închinată hâzeniei regale

NE SPUNE REBREANU

Am fost ofițer, demisionat din armata austro-ungară,
m-ați extrădat, ziceți că v-a cerut onoarea,
ați fost mult prea cinștiți, închisoarea am făcut-o la Gyula,
nu pot scrie în romane câtă neomenie am întâlnit,
îi știu pe învățații capitalei, suntem robi ce ne clădim
idealuri,

cunosc țăranul transilvan cu setea lui de pământ,
cu dragostea ce-l mistuie;

n-o poate apăra, inimă friptă, pângărită,
ceilalți din rotunda Românie sunt ai noștri,
la fel gustă greutatea, foloasele,
întrebările lăsate de război, fuga de greu,
mulți și-au pierdut omenia nu doar la București,
dar și la Chișinău, Cluj, Iași, Timișoara,
unde în lume nu se vede mai puțin binele,
mai mult răul.

Aici la teatru e ovaționată frumusețea,
respinsă stricăciunea, spectatorii își amintesc urâtul
de acasă văzut pe scenă, vin modelele albe și negre,
e căutată omeneasca pace,
din filele istoriei până azi,
demiurgul își revarsă geniul în scursuri și îngerii,
să nu-i rămână păcatul,
oamenii mari nu se încred unii în alții, își pun opreliști,
insinuanți în cazul cel mai fericit,
din naștere indiferenți, acești nepăsători

văd în față numai dușmani...
Când am plecat din Târlșiua,
pe unde n-am fost... , de 1 Decembrie a venit
vremea stelei noastre,
s-a micit rostul, era s-o vedem întreagă

PINTEA DESPRE FRANCISC RACOCZI AL II-LEA

Să ne alăturăm lui Racoczi, că-i bună împotrivirea
româno-maghiară, mi-a părut rău apoi de frăția ce-am pus-o,
l-a trimis necuratul pe iubitorul de putere, că la fel le
plătește cuvântul dat, mă ascultau feciorii, era învoială,
aproape glas de român și ungar, de la început să știți că i-am
bătut pe imperiali, Francisc și-a pierdut mințile, obraz gros
de când a fost ales principe, ce-i mulți spun că nu avusese
cinste niciodată, poate că era nevinovat când a început să
gângurească! altele-i erau țintele, nu libertatea, ne mirăm
din cale afară, ne socoteau fricoși, plecați cu capul în
traistă, turmă deocheată de ochii lor avari, și-a uitat
făgăduielile, sângele ne-a fost dat curat, am pândit să nu
pună nimeni în el apă de ploaie, scârbă pentru tirani.
Dezonoarea, din pricini diferite era împărțită de el cu cei
mari de la Viena, a fost fugărit de toți prin Rusia și Turcia.
Și noi sumanele și cușmele de iobagi i-am spus că, fără
cuvânt de om, noblețea și puterea-i sunt fade. Vedem ce
puțin se poate face să se mai șteargă obida venită nouă,
oricât își schimbă fețele ce-i ce se arată mari, așteptăm și
ziua-n credința că Soarele răsare să fie drept.

DIN CERURI VITEAZUL PINTEA

Am făcut ce mă credeam în stare,
firea nu m-a lăsat să aleg, dormeam pe cal,
mă trezeau păsările, să-mi amintească de pericol,
am luptat la Chioar, Sătmar și Baia Mare,
Mi se părea ori se fereau să mă prindă,
că viața-i apărată – uite traista de maramureșean,
vestea zbura că dau cu piciorul în grindă;
rar de tot s-a întâmplat și-n glumă,
pe slabii de înger îi vesteam,
mi-am găsit sfârșitul, în jur flăcăii,
de după un crenel, îl văd de aici,
m-au luat la țintă niște slugărei, gloanțele trase
s-au oprit în locul inimii,
nimeni pe aproape nu mă alintă, ne învârtisem,
pusesem picioarele pe ulițele Băii,
mari erau speranțele, iar în locul cuceririi
am trecut în umbra veșnic orânduită,
n-o să le știți niciodată numele flintașilor
ce și-au rezemat arma pe geamuri,
pe Pământ mi s-au pus în seamă mai multe
decât am făcut:
mâncăruri alese, lupte cu urși,
sărituri din copaci pe ramuri,
aici la înălțime mare e locul răcoros,
vin și carne de vițel, săptămânal se frig curci,
pentru că am dat de mâncare la mulți flămânzi
sunt lăsat să văd ce se întâmplă pe Pământ,
să mă înțeleg cu ceilalți haiduci ce-i de făcut,
nu suntem blânzi nici aici
și nu înțelegem multe din ce vedem pe jos,

ne purtăm ochii în patru zări,
bustul meu de la capătul Băii este bine așezat
pe o diformă piatră, dar e prea multă larmă
de la cazarmă și seamănă cu-n unchi,
i-ar sta bine în orașul vechi, pe lângă turnuri,
pe acele pietre mi-am petrecut jumătate pruncia,
iată în jurul meu fiecare își spune din drumuri,
veniții aici prea devreme își cântă haiducia

HOREA

Nu aveam speranțe pe aproape,
le-am căutat departe, suna fluierul să-mi aline supărarea
din jur, mă tot întreb zi și noapte:
de ce te-ai dus la Viena, să faci de patru ori drumul pe jos,
credeai că regii țin seama de căciuli, de părul alb,
dincolo de danțurile tocmite în cinstea lor?
Temeți-vă, sunteți regi, le spun îngerașii,
că vă cuprinde înjosirea,
înjosită ne este viața noastră de iobagi,
mi-a venit rândul să joc ca ursul;
atâta putea sufletul nostru chinuit,
sudoarea, opincile sparte.
A venit ziua când am dat o ultimă vorbă:
desființați atârnaarea și împărțiți-ne și nouă
din pământuri, nimic n-a rămas nemânjit,
trebuia să ne sune buciul în toate ținuturile românești,
ticăloșia nu cade, cum să fii stăpân,
a fost lăsat ca mării și tarii să se unească,
mâinile lor rup trupurile, topoarele,
coasele noastre,
vieți pierdute le plâng acuma înaintea
de a fi tras pe roată,
țărani înstăriți erau gata în orice moment
să ne părăsească, prostimea când nu trebuie
găsește ce se cade să împartă,

știu acuma că nu-i poți face pe răi să priceapă răul,
se clintesc numai de dragul lor,
marea durere pusă pe trupurile noastre
va întări îndrăzneala de a căuta omenia,
să nu uite nobilii că liniștea sălașului
e pentru toți împovărata soartă

AVRAM IANCU ÎNVINUIEȘTE

Rătăcesc prin satele de munte,
aici nu mă simt ademenit de nimeni,
vorbesc cu lemnele, frunzele din pădure,
încerc să aflu cum pot fi oamenii vrăjmași?
nu vin răspunsurile, trece și iarna cu zilele ei cărunte,
cărările puteau fi unite, nu călite-n lupte,
nu știau a pricepe că pe noi ne doare,
cu cât suntem mai săraci decât ceilalți vremelnici pe aici,
batjocora am îndurat-o sute de ani în prinsoare,
vor să fie jupâni și noi ne vrem pe locurile unde stăm,
fraților, râd mai mării de învrăjbirea noastră,
ne amână sfârșitul pe când vom fi slăbiți,
împăratul și nobilimea gândesc cu-n creier,
i-a lăsat pronia stăpâni;
români, unguri și câți alții vă oprim aici luptele,
ați voit prea sus împărțelile...
Voi, căpetenii maghiare, erați liniștite să rămânem
cu sufletul slut și paguba de sânge,
viață de câini? ungerii mei prieteni,
îndreptățiți eram la un singur dar,
atâta ați înțeles dorindu-ne aliați:
pentru voi marele regat maghiar, noi capete plecate,
unul mai mare învinge,
ca la teatru păreau că ne înțeleg ardoarea,
înșelau credințe-ne proaste,
pentru câtă vreme luminile s-au stins?
Slobozenia ne înseată și azi, ați pierdut de multe ori:
n-ați vrut judecata că suntem oameni;
o alianță amânată până nu-și mai avea rostul;
a rămas mirarea din marele vostru regat;

o nedumerită, întinsă teamă; revolta sfărâmată.
Vitejia noastră, filă de istorie, însă nu recunoașterea
între popoare, de ce n-am fost umăr la umăr
mă întrebau căpitanii mei și încă șazeci de mii de inși
din cele cincisprezece prefecturi?
rătăcirile coboară, stau pe o piatră, rezemat de un neam,
firescul căutați-l aiurea, nu-l găsiți acum și aici

LA ÎNCHISOAREA DIN SIGHET

Aici mi-au ales să-mi văd sălașul,
austriei, Antonescu, mai știau ce-i dreptul,
vorbeau martorii, se cernea în câteva rânduri absolvirea,
iertarea, pedeapsa și atunci venea câte o închinare,

Bătuții de Dumnezeu, de nu ești cu ei, te omoară,
noii stăpâni nu-s născuți în zodia aerului ce-l respiri,
coboară învinuirile la deșănțări, în stânga și-n dreapta
vorbe stupide, în ele suflete fără suflare,
seucid însetați de putere, acuzații au pistoalele-n ceafă,
nelejuirea o numesc fraternitate;
or fi frați cu criminalii de oriunde din lume,
își ascund în mănuși albe mâinile pătate,
nu somează, execută,
din casele victimelor își fac avere,
în numele omeniei îți spun că nu vei mai
ieși din închisoare, tagma le cuprinde șiruri de leneși,
detractori, cuțitari, trădători,
visători ajunși stele proletare.
Groza, la insistența mea, a fost scăpat de mareșal;
moarte-i era sentința –
salvatorului nu-i întinde mâna când el
este condamnat la moarte... a greșit Antonescu,
vremuri nestăpânite, nu-i greșeala îndreptățită,
da-i dreaptă apărarea!
românii adevărați lăsau în dospire
poruncile de la Moscova, până se calmau vremurile.
Eu, suspiciosul, la orice zâmbet al statelor rivale –
auzi, am fost un trădător,
mintea le fuge departe la infamii,

cerem respectarea demnității nu încarcerarea în fecale,
nu ne-am dat învinși,
a început vremea când aerul țării e fetiditate,
infecția nu lasă loc să pui un deget,
mai prelinge din tavan, pe fereastră, câte un strop de apă,
stăm aici treizeci și cinci

MANIU AL ROMÂNIEI

Dosarul cu minciuni stă rușinat, nu se uită la cine-l judecă, am refuzat o înțelegere de fidelitate cu apusul Imperiu, iată-mă azi spinul cel mare – atunci, trimis pe frontul italian, m-am născut cu obiceiul să pun mult în cumpănă înainte de a face ceva, pusele la inimă nu s-au stins, am pornit bătălia după trei ani, bătălia pentru Ardeal, lăsam Italia, la Viena începuse revoluția proletară, din toate fibrele inimii și ale minții simțeam că-i nevoie de un răspuns înflăcărat, domnule Ministru de Război, e greu momentul, nu-i o glumă, sunt locotenentul I. M. și vrem să oprim rebeliunea, noi, românii, ajunși aici peste cinzeci de mii, – te-ai gândit că suntem imperiali, că te pot aresta, că nu-ți voi acorda permisiunea? – da, vă știu bine puterile, pe cât îmi cântăresc cutezanța ce nu intră-n cutume – sunt uluit, te vor asculta generalii români pe dumneata, un mic locotenent, ce îndrăzneală! – toți se vor supune Senatului Militar Român, puterea noastră armată va răspunde neclintit chemării, fiindcă sufletul nostru chinuit ne cere puterea armată, refuzul dumneavoastră ar fi pentru ambele părți un moment trist.

În mai puțin de o jumătate de ceas, Maniu se găsește în fața miilor de militari: Veniți cu mine, generali, ofițeri, ostași, punem ordine afară, mulți austrieci sunt hipnotizați de făgăduielile bolșevice; regimentele să intre-n atac, mai vorbim și mâine când dorința ne va fi ajuns la capăt... E bine, de acum să-și folosească cum știu legea marțială, Praga ne trimite, un bine ați venit! legiunea din apropiere a ajuns să aducă liniștea și acolo, că-i molipsitoare răzmerița bolșevică; răsăritul și acolo trebuie să fie asfințit.

Vă vorbește Iuliu Maniu, ostași români, mergem spre Ardeal să cucerim dreptul la ființa noastră, că mâine se sfârșește războiul, vrem și noi între alte nații dulceața de a fi stăpâni –și am plecat.

Vine vorba că pertractez până-și pierd toți cumpătul, că nu-mi descoperă vrerea; suntem în timp de pace, iar adevărul și dreptatea au multe fețe,

Îi ascult pe toți până spun ce cred și eu – n-o spun azi – mâine, poate poimâine, nu sunt sfinxul din mitologia greacă, îmi mai schimb și eu părerea; nu vreau eu să întind vorba, de aceea seara scriem la ce învoială am ajuns, reluăm de acolo...

Mi se cere să iau eu guvernarea în timpul războiului pe când se vedea pierdut, Domnule Antonescu, n-am angajat eu alianța; declarați-o nulă, era o rătăcire nedemnă și pentru un copil, ați închinat soarta națiunii unui criminal, armata română nu avea ce căuta dincolo de fruntariile țării.

La proces mi se aduce afrontul că nu eram hotărât în unirea cu Țara, cum să șovăi, aveam alături suflarea românească, ne unim necondiționat, am semnat o înțelegere, unirea nu era oricum.

Luni de zile am trimis de la Sibiu rugăminți disperate: cei ce știți carte veniți degrabă, ne este pus un jumătate de an timpul pentru administrație românească, în această vreme vom face învățământul în graiul străbun, armata țării în glasul ce-l auzim, alt fel nu răspund de noi puterile garante, ne mai socotesc și înapoiți, nevrednici de-a pururi de a ne conduce, veniți, veniți, avem nevoie de energia și de luciditatea voastră! Ne plângem eroii căzuți în lupte continui, nu-i acoperiți cu vexații, doi ani am luptat pe multe căi, n-au lipsit nici armele de foc să fie România a noastră și noi ai României. Aici, în închisoare, mi-au cerut să fiu fugar; îmi vor deschide ușa, ca să mă declare șobolan împușcat de la spate. O altă înșelăciune, dacă aș fi

primit să fiu Prim Ministru la comuniști, aș fi putut schimba istoria... momeala nu mi se potrivea, le-am pus două condiții: să se organizeze alegeri libere și să iasă trupele rusești din țară, altminteri să ne vedem de drum. Ascultă, Groza, numai cine mă crede un trădător al credinței poate socoti propunerea normală, o vei îmbrățișa dumneata... Dați-vă, români, mâna cu sinceritate, vom împărți înfrângerea și gloria, la proces nimeni nu mi-a întins mâna

MANIU ȘI CLOACA REGALĂ

Să fie românii ca unul din Caroli?
câțiva sunt ca și el,
mulți rămași se împart după bune și rele;
însuflețiți de așteptări, harnici cu greșelile omenеști,
vin necoptii, rătăciții cu mintea, cu umbletul,
tabăra celor cu sufletul în negrul pământului,
șesături nesfârșite apoi,
Urmașii Evei și ai lui Adam, zice Maniu,
mi-au chemat moartea, nu credeam atât
de mulți oportuniști, i-am numărat pe comuniști
că erau puțini, mă jignește gândul că regele
a fost o copie românească;
ce-i drept, nu seamănă cu mării lui înaintași,
se înalță cu greu inima ce înalță cinstea
între hotarele noastre, am plătit multe stricăciuni,
se aleg în față cei care strică, altele le vor lua locul.
Nu înțelegeți de ce l-am primit pe abdicatul Carol
să fie iar rege? un copil ajunge regent
și-l înconjoară căzăturile puse pe căpătuială,
era nevoie de un alt început,
speram ca trecutul să-i fi fost sfetnic...
Carol și-a dat cuvântul de rege:
mă voi despărți de amantă cu nume de fiară,
voi respecta legea, democrația, toate fustele
lupești de pe lângă palat vor fi alungate,
mă voi împăca cu regina de îndată,
mama fostului și viitorului rege,
celelalte monarhii vor vedea că-mi pot stăpâni sexul,
la Peleş a venit una cu numele Lupescu,
dar nu-i amanta mea preferată,

Primul Ministru nu-l crede pe Rege?
Promisiunile i-au fost flecăreli în râsete spumoase,
trecutu-i era un nou început,
țara aștepta și nu putea crede că va urma ce-a fost,
timpul aventurilor nu i-a clarificat rangul de rege.
n-am putut governa din cauza acelei femei veroase
în zadar și-au dat mâna conștiințe,
nopti nedormite, hotărâri luate cu migală,
ajuns pe tron are alături prea mulți partizani
murdăria atrage muscăria, socoteau că ei sunt pietrele,
noi, apa care trece, nu-i chip de-ai folosi inteligența
și aleasa-i cultură, de a înlătura camarila,
de ce să nu profite toți de cloaca regală?

REVOLUȚIA A CUPRINS RĂSĂRITUL

Vorbe multe adunate despre felul cum stă,
cum merge lumea, peremptorie era revoluția rusească,
încântați tinerii de atâtea semne clare,
soarele omenirii a deschis popoarelor viziunea,
știința, arta vieții, acolo mizeria era pe de-a întregul coaptă,
marea bravură e trăită în salturi de la vechi la nou,
lumea-i învechită și biblia;
în picioare le va călca viitorul,
se aud și suspinele înainte de moarte
ale îngerșăților de pe costeliva spinare,
mârșavi retrograzi.

Ți-a trecut timpul simbric,
aducătorii erei noi sunt clasa noastră,
a istoriei necesară măsură,
venită după veacuri de uzură,
progresul nu poate fi oprit,
el vine cu nevoie mare, că proletarii i-au decis ivirea,
zdrobesc pălmașii cu secera și ciocanul răul,
proprietatea nimănui le dă firea,
pentru stindardele vechi vom fabrica lăzi de gunoi,
de acum timpul e croit,
e adevărat că sătenii, de când cântă cocoșul,
se gândesc la grajdul lor,
în multe locuri, intelectualitatea; sâmbure de viață ușoară,
fuge degrabă la cine dă mai mult.

Vom fi cu ochii pe ei,
prigonind simțămintele că sigur vor să ne doboare.
Puțin după ce se vor naște,
până la plecarea din Academie, îi educăm,
omorâm vechiul, sădăm noul cult curat,
e al nostru timpul visteriei,
revoluția clădește lagărul pentru popoare

REVOLUȚIA TRANSMISĂ ÎN DIRECT

Ce conducem noi este o dare înapoi,
puterea-i luată celui ce-i în toate,
înțelegem bine sărăcia, a lumpenproletariatului avuție,
să dispară în marșurile din câteva orașe
detașamentul înaintat,
reazemul noului ce știți că nu pierе?
nu vom apune, vom pune noi mâine mâna pe avere
Se cere în decembrie, ieșiți la soare,
că-i liberă televiziunea, de nu fug, alungați-i,
ciudată chemare; să ne alungăm pe noi,
de ați vedea fețele mirate,
să deschidem brațele că vin clasele asupra noastră,
e limpede că tot pe noi ne cheamă
la moștenire cu prietenii și frații, cumnații.
Se aruncă în București portretele geniilor analfabete
din Carpați, cărțile cu coperte roșii,
județele imită capitala, mulțimile-s animate,
încep marșurile de hulă pe străzile
unde se mai aud strigătele de laudă peste măsură,
sunt puși primii secretari să-și facă autocritica
la microfoane, să îngenuncheze,
frânează automobilistii să vadă momentul,
ascultă Tatăl Nostru miile de concitadini;
vor mai mult, vor să-și ceară scuze pe stadioane.
Nu trece o zi să mori de frică,
uitați-vă peste tot de cum ieșiți în stradă,
împușcă trăgătorii de elită,
țintesc în mijloc, în frunte, –
din față nu văd nimic cu ce armă mă poate
împușca de la spate,

să-mi pună pe frunte o gaură mică?
amatorii de discursuri cu revoluția de până ieri,
continuu dovedită în faptă după faptă,
stupoare ce nu putea fi nici visată;
spun la microfoane despre gloria ce de acum ne așteaptă.
Emoție mare printre hoți,
au venit ajutoare, a sosit prilejul
cei bun să ducă acasă, să pună-n buzunare,
zdrențele să meargă mai departe...
Răsar disidenții de care nu auzise nimeni,
se înmulțesc până înghit guvernarea, țara –
ne uimesc motivele anilor de placiditate:
făceau parte din sistemul apus
și știau cândva prea multă carte

PRIZONIERUL

Zboară și coboară în juru-mi mâini,
picioare, capete-n caschete, proiectile care adâncesc gropi,
Soarele ne izbește cu armele-n ochi,
privirile înfiorate se înalță,
mă bucur că am un fiu sprintar,
Dumnezeu să-l aibă în pază, să-i dea cele scumpe,
am călcat nebunește și îngrășăm pământurile cu hoituri,
nu sunt aici cei care au primit învoiala prăpădului,
să vadă de aproape cum curge sânge,
ei sunt lașii, Macedon și Napoleon erau în frunte.
Au trecut multe zile de când nu v-am mai scris,
șoaptele înecate rămân aici, las însemnările mele
unui prieten, sunt în lagăr la cotul unui fluviu,
mângâiere avem în poveștile de acasă,
atât ne-a rămas din viețile furate,
nu mai credem într-un permis,
suntem prinși cu zecile de mii într-un clește,
unul altuia îi spunem frate,
mi-e frică pentru că mi-am trimis verigheta,
vreau s-o mai port... un semn milostiv de-ar veni,
aș uita târâțele înmuiate,
mâncarea noastră de fiecare zi,
să mai pot schimba baraca în care
o manta ne este așezământul și cea a fratelui, învelitoare
cu ferestrele mele spre Soare

PEDAGOGIA

Ei spun că au fost cândva boemi, poate între războaie, nici gând pe atunci că vor sta să discute despre metoda aplicată, să vadă cât este de bună paciența, nu-și poate stăpâni râsul, noul între ale pedagogiei, și-n pauzele de ieri, de azi, de mâine, în consiliul trecut și-n cel care vine știința exactă a școlii dă verdicte sufletului de copil, măsurile bătute-n cuie, asta-i viața, mai citește și tu novice în ale pedagogiei, or fi și normali, poate, dintre noi, cine a scris atâtea gogomării dictate pe puncte? le-au scris de la centru, din auzite, că așa se clădește omul nou, le repetă crezând că suntem amnezici, în compensație, apar discuțiile în limbaj de lemn, Lenin, Stalin și Dej și copiii sunt marile noastre probleme, nu călcăm destul pe urmele lui Makarenko, văzută și de instructorul raional strădania zămislierii, ne-a spus textual: după a cincea oră elevii își pierd calibrul, notați, recalibrați elevii după mine! De necrezut, dascălii tineri se adaptează mai greu; spun copiilor povești, mai pun câte o tușă în desenele lor frumoase, buchete de flori de câmp le aduc studioșii cei mici, până-n toamnă târzie

IMNUL REGAL

Căruțe, sănii, greoaie care trase de vite,
nimic nou, în șir indian, joie de joie la bâlci,
săptămâna nu avea un eveniment mai de preț,
se opresc de două ori înainte de Jibou
și la venire în fața morii la jidan,
atâtea țigări aprinse, fum,
abia când ard unghiile aruncate,
zdrăngăneli, bice cailor, praf în ochi, plictiseală,
o dată la întoarcere se opresc sufletele-n loc,
numai ce-l vezi pe drum; e viteazul Pușcaș –
și atunci era tot pe un cal alb,
jandarmii îi căutau vorbe bune și căările
să nu fie prins, mințeau pe capii lor:
nu-i de găsit, e viclean, e cât un zmeu;
avea statură de mijlocaș.
Ne-a spus omeneste: cântați, trăiască regele,
un rege am avut! nu aștept glas de la operă
inima v-o caut, vom opri noi puhoiul celor fără de
Dumnezeu,
cum se opresc căruțele acum,
regele chiar plecase în lungu-i exil,
se scoală și cei din spate întinși,
sonor, mai răgușit, prefăcut, mârâit au cântat.
Voi ridica ușa doborâtă, târâtă pe drumul lat,
după ce trec în revistă convoiul

MOARTEA CU JUDECATA ÎN CERURI

Pe la noi nu făcea niciun rău, ciudat, era iubitul Afroditei, Adonis, i se purta de frică, sărea pe paripul lui alb și prietenul îi stătea pe loc, mi-e frică numai de Dumnezeu, mai dădea de băut, vedeți, n-am nicio vină, zicea că, oricum, unii au primit prea mult, că-i trimis să-i ajute pe atâția fără îndemână, vă făgăduiesc pe când mai vin să fie masa plină,

întârziase la iubită și-i omorât de doi cocostârci, așa le zice prin satele noastre feciorilor ce l-au împușcat și-i taie și capul cu securea, trecuse noaptea pe lângă gardul lor, singura lor vorbă; o iubim și noi pe Afrodită

Știm că legea nu-ți poate aduce nimic, am venit cu plată, e pusă pe țeavă, e fratele nostru de cruce, unde stau cei ce ți-au ucis fiul? mama nu-și putea stăpâni plânsul – peste deal, nu stau departe, vă rog în genunchi, plecați de unde ați venit, acolo să vă întoarceți, pe Pușcaș nu-l puteți învia mulți nevinovați ar muri, n-a fost nicio judecată

MĂGURA ȘI POROLISSUMUL

Aruncau dacii și nu terminau de curs bolovanii, nu era Decebal printre ei, regele apăra Sarmisegetusa, mândria lumii dace, vitejii domnitori de mai târziu erau ținuți să vină în locul lor, pentru a împlini istoria Aici în Ardealul de nord, la Porolissum, bătlăile mai dăinuie în suflete și azi. O mică ridicătură, pe semne vulcan stins lasă sus un platou arabil, veniți să vedeți, împrejurimile sunt sufletul românesc buclat după reguli ce n-au fost încă scrise. Legiunile romane pun stăpânire, dacii obligați să apere nu coboară de pe cai, nu aveau ei dragul echitației, nu lasă arcul, bătele cu măciucă, topoarele din mână; pământul e sufletul unde au dormit neam de neam, sub pietrele și săgețile aruncate de pe ridicătură mor, mor dușmani, Măgura nu se dă învinsă, romanii împresurau, rămașii pe picioare se dădeau în spate, plângeau femeile; nu puteau mai mult să-i ajute pe bărbați; evocat era Zamolxis, se zice că de la ele au învățat devotamentul și vitejia Ecaterina Teodoroiu și viitoarea regină Maria. Paloșul tăia, se acopereau rănilile și un ultim alint, cine atunci să gândească că așa se naște poporul român? Romanilor le plăcea locul și veneau din urmă

cete ce acopereau văile – și-au așezat cetatea mai sus
și la stânga, nu scăpau o clipă din urmărire
dealul ce nu se da.

Au murit mulți, mai mulți decât copacii
ce înconjurau cetatea,
după o vară întreagă s-a isprăvit,
Măgura stă mândră și azi, e rotundă, daco-romană

OFER CE A MAI RĂMAS

Ce mică ofertă,
sufletul se micesțe când îi de dat,
ne plătim datoria, să ne arate drepti;
e frumos gândul ori o să propunem o amânare,
se înfățișează și sufletul după ce-i în stare.
Cum să avem bucuria de ieri,
suntem răniți de moarte
ofițeri ai armatei române, azi s-a cedat Ardealul,
rămâne școala cu gloria cea mare,
de-ți mai ascunzi armele pieri,
Să fim noi o armată lașă,
eram gata să ne jertfim viața, dușmanii
ne calcă mândria, glia o vom pune la loc,
regele ne face copil ce scâncește-n fașă,
cu simțirea înecată, ce rege ne-a trimis cerul
s-a învoit cu ciuntirea țării,
ungurilor și rușilor plocon,
păcat de câtă avere l-am lăsat să fure,
comandantul nostru suprem trebuia să fie
soldat lăsat la vatră,
Netămăduitul afemeiat a avut tot cabaretul
și a rămas lihnit,
ce o să zică ocupanții că ne părăsim frații
sub talpa lor? ne supunem ordinului
de a nu fi rămas nimic de oferit

DETENȚIA ȘI ANII

Devreme după al doilea război,
nu aveau odihnă mai scumpă decât bătutul cărților,
sigur au fost gene transmise de la părinți,
în fața bisericii duminica după slujbă,
împărțiți în trei-patru grupuri a câte șase...
îi mai certa preotul; că nu-i frumos ce fac
printre morminte, că-i aproape altarul –
venea vorba, ni-s dragi cele sfinte
și nu jucăm pe bani,
Vecinul părintelui, buiacul Condor cu oile,
vitele și caii îi călca des clejia,
tot el pe șase ani i-a închis gura printr-o anonimă
că l-ar fi auzit pe slujitorul Domnului
zicând – „vin americanii”,
se pot verifica detenția și anii

CAPITOLUL III

ÎNTÂMPLĂRI, AMINTIRI, TRADIȚII

NU MAI VINE CARAVANA

Uite, ne-a bătut norocul,
e aici caravana, pe pereții primăriei vom vedea filmul
nu mai țintim cu pietricele bieteale vrăbiuțe,
s-a schimbat jocul, vieți fericite...
ne arată gloria lui Stalin, căderea Berlinului,
tractoare, semănători, chiar ce ne lipsea,
interese, corvezi sunt amânate pe mâine,
se întinde veselia, dealurile bucuroase că au ce
retrimite,
mii de brațe se strâng... pe peron așteaptă și iubita
mea,

începem să fredonăm prin grădini,
saltă inima, atâtea vorbe deslușite,
să fie o întâmplare, venea și botezul baptist,
sus pe pod mașina veseliei, jos în vale așteaptă
chemații la pasul sfânt, programul bolșevic –
nu-i lasă să se boteze, cântecele străpungeau
până la capătul a patru sate,
ceremonialul nu se întrerupe,
se pleacă cu capul spre apă,
echipele hotărâte să nu se dea de rușine,
a doua zi taie trenul mașina din plin,
unii se supără, alții se bucură,
să fi fost vinovați cu veselia,
n-au vrut să cedeze?

AFARĂ!

Casa nu-i a voastră, să plecați afară! aveți o cameră la un chiabur mai sus, treceau nelegiuții comunei șefi, vom pune aici câteva birouri, să vedem casa goală, era partidul cu broșuri și dosare-genți. Eu, secretar, n-am crescut într-un bordei? I-a murit bărbatul pe front? E bine c-am rămas noi, ne-a spus tovarășul Dej – cu exploatatorii ca-n război, e pace și ce? scoateți copilul din școală, du-te! te uiți cam cruciș, îți sucim noi gândul de ai fi în ceasul morții, o să ne semeni, nu-ți face griji, zi și noapte ne visează căzuți.

S-au dus pe apucate scaunele, măsuța și câte nu adună omul, lacrimile erau împreună și vorbele tăcute, curte cu lume multă, fețe umbrite, eveniment fără presă, doar vitele seară de seară îi lăsau să înjure; n-au vrut să audă de o mutare, nu acceptă, nu intră la altă adresă, în pripă nesocotiții nu le făcuse chiabure, Soarele de ți-e drag, buzele mușcate

NE PRINDE DE PIEPT ABSTRAȚIUNEA

La început mângâie cărțile,
le învelește, cititul e bun dimineața, – a, b, c-ul
cu înțeles cu tot vine și de nu-l primești,
aritmetica este de-a dreptul aprinsă plită.
El numără rar și scrie: 7, 4, 6, pretenția-i mică,
citește băiete! – el citește 7, 4, 6 –
îmi ies din minți, iată; nu ți-am spus
că-s șapte sute patruzeci și șase,
poate că trebuie să-ți pun pe masă banii,
să-i ai în față – mai adaug la numărul cifrelor două,
sunt ai tăi!
mirare, nu-s destui banii!?
de ai o zi bună, el ți-o strică,
îți va veni timpul să mergi în armată,
toți te-or înșela și alte ponoase;
ăștia-s nepoții mei!
Nu-i timp de așteptat,
eminența trebuie dovedită aici și acum,
cine și ce poate inventa pentru salvarea lor?

LIPSEA ELEC

Căsuța primea mereu de sărbători,
urcai prin curte pe trepte de piatră,
pridvorul cu stâlpi de lemn te îmbie la răcoare,
ferestre spre lume, pe rând au plecat de la hori și
necazuri

Lica, Gheorghe, Ion și mai înainte cei ce făcuseră
vechea casă,
trona un refren în fața
canceelor cu vin –
și-acum, frate, du-l la gură,
și acum, frate, pune-l jos.
iarăși sus paharul cu bine,
vivat adunarea noastră!

se aplecau la intrare, la ieșire,
înalti, spătoși neînpăcați
până dincolo de lume -
casa-i plină, da-i goală Mărină,
nu-i Elec cu noi,
cu cât drag treceam dealul,
abia ajunși puneam sticlele-n legătoare,
hainele să păzească sălciile,
coboram malul...
se deapănă voia de om sfătos –
că-i pune mâna pe umăr,
ce obicei îi și ăsta, am venit la lucru?
lasă c-om lucra la anul, azi chiar e păcat;
ați venit pe omenie, să ne bucurăm
că știm noi ce vrem...
în casă toți cu paharul în mână,

nu știu cât de lungă-i viața
și-s zilele de stat

STRĂBUNICII ÎN CÂRCIUMIOARĂ

Se spune că petreceau străbunicii în crâșmă timpul,
câte o jumătate de an,
acolo li se ducea ujina, jocul de cărți nu se mai
termina,
nu se îndurau, venea și cina,
unul ce a trăit o sută șapte ani din când în când
se urca pe masă, le spunea să ia aminte că de are
Dumnezeu bani,
n-are decât cu doi grițari mai mult acasă,
sfâșia tulburarea, nervii întinși peste măsură,
se stingea lumina, începeau bătaia,
cu piatra de la cântar a vrut unul să-l lovească
pe Doani cel înfierbântat,
pe întuneric l-a nimerit pe tatăl său în cap,
n-a mai avut bietul zile bune până la moarte,
nu știm cum s-au împăcat

PEDEPSE ȘI BUCURII

Își știau serviciile, câțiva prezenți de obicei în clasă
trec dealul, puntea, îi aduc la școală pe absenți,
ce chin.
Se uitau cât cuprindeau ochii pe văi, între meri și
pruni,
după case și-n case,
pesemne trebuiau clasificați toți,
să socotească, să citească ce le plăcea mai puțin,
nu putea începe alfabetizarea de la nouă ani,
de îndată se întunecau gășiții,
intrau în clasă urecheați puțin și puși să silabisească
literă după literă, de răsunau geamurile
și când să le lege înțelesul ieșea nu floarea-soarelui,
ci ruja de pe câmp.
Învățătorul cerea ajutoare,
prindeau băncile strâns între palme,
nu se lăsau scoși, pedeapsa venea oricum;
unde au greșit, acolo să fie pedepsiți,
smuciți, târau banca, nu lăsau prinsoarea

Momente cu drag așteptate,
mai sus de casa noastră, lelea Ilușca,
bătrână de tot, îi puneă pe copii
să-i citească versete – uită-te la capitolul,
pagina și la alte... nu le citise niciodată,
îi râdeau ochii și liniștea-n suflet

POTOPURI

Râulețul de aproape se amestecă printre peștișorii
mici,

până-i înghite apa mare,
ne îngroapă din când în când pâraiele noastre,
să ne arate ce înseamnă urgia,
de la apus porneau norii grei,
șiroaiele sunt una cu văile, grădinile și umbra
din deal în deal, câte nu veneau,
ne păzeam pe noi, cine să le ferească?
izbitele case sărăcăcioase, aduse toate pe spate,
potopiții așteptau să treacă grozăvia,
cu gândurile că se mută pe dealurile de sub vii,
până azi și-au tot amânat plecarea
revărsările, tunuri ce ștergeau arăturile,
așezau mai la vale mâlurile mănoase,
diluviul purta bălegarul pe drumuri,
pe treptele de la case,
alte trăsnete, fulgere, mii de cruci,
rămânem săraci, ne închidem ușile, ferestrele,
e blestemat locul, că potopul aruncă
cu găleata apele-n noduri,
la anul, cei din vale să fie mai bogați

SALUT VOIOS

Onorata grupă luase poziție de dreptți, să
confirme că merge înainte, dintre dascălii mari i-au
ales pe Lenin și Stalin, înainte! Salut voios de pionier!
am primit cravata roșie pe loc înfășurată și o insignă,
gândiți-vă ce bucurie, ce zdraveni copii, înțelegerea
noastră tot crește; țara cea mare e sora mai mare, de
91 de ori mai mare și mai tare, chiar ce voiau băieții;
putem bate pe oricine, dar noi blajini luptăm pentru
pace, umăr la umăr cu toți pionierii din lagărul nostru
drag, țineți minte dragostea față de noi a primilor
pionieri, nu uitați binele făcut, hărnicia și salutul...

În drum spre casă ne ridicăm mâna puțin
deasupra frunții, interesant, cetățenii stau mirați, nu
ne răspund, nu erau bucuroși? ce îndoieli aveau cu
viitorul și trecutul?

ȘCOALA PLIMBATĂ

O iubea pe învățătoare, îi intra în casă de cum treci strada, cea mai frumoasă casă, dar Valentin, directorul, voia liniștea pădurii, în cancelarie se făcuseră perechi, perechi, acolo între dealuri rar întâlnești oameni, cum să fie indiscreți? e de mutat școala la mina părăsită, zis și făcut, destui părinți o duc, o apropie de casă, iarna au pus mobilierul în trei lungi clădiri, mai la vale de steril, aveau pe limbă vorbe istețe, de calmare: oriunde ai muta instituția o apropii de alte sate, ei își vor așeza așternutul în vestita casă a inginerului – și uite noutate: vor tencui, înlocui comoditatea celor de la centru, meleagul nordic câștigă maratonul că are calea de trei ori mai lungă; dacă școala veche nu le era pe aproape? credeau dascălii că va învinge frica; odraslele pot fi buctate

nu mică le-a fost mirarea, de Paște, în a doua vacanță, sunt invitați îndrăgostiții să urce pe tractoare – mai ducem și mobilierul, veniți, e sărbătoare cu ouă și mie!

Nepoatele cu moșii și babele erau hotărâți că de-i școala nărăvașă s-o aducă cât de des trebuie la casa ei

CERUL PLIN DE AVIOANE

N-au trecut două ceasuri, mare frământarea, neamuri de pe vale, de pe râț și noi, roșienii, aveam și bucate, lemne, adăpost în deal într-o scobitură, furnicăreala e și sus; cerul plin de avioane, erau nemții ce se retrăgeau, apărare deplină bolovanii, tot una cu dealul, păsările argintii aliniate cu vârful în față, acuma le văd ca și atunci, colocatarii rumeni de băătură,

puțin înainte puteam trece în lumea umbrelor; n-au tras în noi cârdurile de avioane, dăm să suim spre piatră, ochii îndreptați spre cer, să te urci să fii mai aproape de fiarele ucigătoare, poate că așa-i când te cuprinde spaima morții, trecutul e viitor

ne-au strigat bătrânii – veniți, nu-i de bine, piatra arinoasă se poate rostogoli pe voi și pe casă, i-am ajuns pe înțelepți, stăteau pe burtă în șanțul acoperit de spini

FĂRĂ SPERANȚĂ

Sunt tare slăbit,
să-mi fie mie așa scris să nu vă mai văd?
de cinci ani de la cununie mai mult am fost
în concentrări și război,
vreau să le spun copiilor cum să lupte cu viața,
sigur nu ne-am născut pentru cătănie,
să fie o grabă atât de mare,
parte să n-am nici de scândurile ce ne împrejmuiesc
până la treizeci de ani?
pe mulți nu i-au ajuns atâtea zile,
tifosul, înfometarea, frigul m-au îmbătrânit,
îmi văd părinții, vecinii pe câmpuri,
în apa dată peste maluri înot cu greu,
văd cum murim ziua, noaptea înghețați,
camioanele ne duc, ne aruncă în gropi,
n-o să ne știe nimeni osemintele,
de toate națiile dincolo suntem frați,
oricâte cruci vor fi puse, totul s-a sfârșit,
Un prieten al celui ce a scris aceste câteva rânduri
a avut noroc – în acele zile se dăduse ordin
că prizonierii pot lucra la pădure, de se țin pe picioare
și pot să mai urce;
au primit mai multe țărâțe, frunze, coceni, rădăcini,
avea lacrimi, eu i-am lat cizmele,
ale lui erau mai bune,
nu vă supărați, nu puteam lăsa să le arunce

PRIMARII

Trăsnească Dumnezeu, să trăsnească, des înjura,
unii spun că nu-i trebuia ce nu-i al lui, dădea, dar
pentru puțini destul, săracii au rămas săraci cu mânia
pe avuții – și la ce te aștepta-i mai puțin, câțiva se
întreceau în făcutul de prunci. Ales primar cel care
schimba păreri cu dascălul, popa, învățații la care le
căuta vorba, binețe pe lângă trecători, datoria și
mândria de țară, de glie l-a făcut viteaz, vine decorat
și șchiopătând din primul război, acum trebuie să-și
țină durerea-n ascuns, în noul război îi moare unul
din fii, că mai întâi mor cei buni și a salvat pe alții în
locul lui, meleagurile de la răsărit aduc și mânia
proletară ce-și caută dușmani și tot găsește alți
dușmani de clasă. Noul primar, ranchiună și prostie
pe față, nu-și știa ascunde răutatea, azi sunt pricepuți
mulți gospodari, așa-i comod, cu fundul cât mai sus
pe masă, dosarele împrăștiate pe scaune, pe jos, nu
avea scris numele pe cămașă, probleme-i făceau
ciorapii, nu-i suporta; în public îi scotea furios, uituc
învederat, nu-și amintește cum vecinul le ducea
copiilor lui pâine, că-n familia lui înmulțirea venea
odată cu anul... Pelinul de aici e tare și scurt, nu-i
încearcă mult anii, zilele primarului cu cârje în mână,
moare, știți cum e Dumnezeu cu planul, înainte de
plecare, mulți mai așteptau câteva cuvinte, l-au
întrebat: ce se mai aude, Ioane, ce zic ceilalți? – zic
multe, spun că aici, la noi, vine colhozul, trăsnească-i
Cel de Sus, o, Doamne, iartă-mă, sfinte

TINU DIN POIANĂ

Stătea undeva în coliba din pari și chirpici,
a făcut-o mai târziu odăiță,
patul din rude tăiate de mâna lui, nu cearcefuri,
nu pături, două blănițe,
hainele de ales nu erau să te duci duminica în sat,
un împărat în spatele cirezii de vite,
ani de-a rândul striga hai Bumbă, Joiană,
gospodarii își dezlegau vitele, haide mai repede,
hai tu, leneșe Floare,
badea Vasile te-a scos din prinsoare, Firuță,
nu te du prin șanțuri, nu fi mărhuță,
nu te uita-napoi, vițelu' nu ți-n urmă.
seara veneau spre casă vite, ciurdar,
spuse-n treacăt despre păscut, impresii de la adăpat,
statul la umbră, ce-a vrut, ce n-a vrut,
ce zic consătenii...,
Tinu aștepta înserarea, să-i audă horile trudiții
la popasul serii,
să-l întrebe: mai bei? bea, e departe dimineața
cu rândul la turmă, ajungi tu pe drumul poienii,
mai era ridicat de pe drumuri,
obicei vechi în vița lor,
cinstea era alta; îi spunea la păgubași pe hoți,
cu făgăduiala de a nu-l da de gol,
La bătrânețe, cum trec anii,
mai mult pe patul din colibă, au venit cunoscuți
de-ai lui să-i ia banii –

măi, nu mă omorâți, că ne știm din pruncie,
știu că sunteți hoți, am un singur pol,
căutați, uite, asta-i tot și de găsiți încă un leu,
al vostru să fie,
vorbesc oamenii în sat că l-a ajutat Dumnezeu

MĂTUȘA CEA DRAGĂ

Mătușa aduce,
ce mi-ați adus? piersici, pere, tenghere,
armonica de la care nu ți-ai dezlipit ochii,
iau coșul cu fructe...
surori curioase cum e drumul, pământurile din
racova,
fânațe, dâmburele, se deapănă poveștile
când mai zâmbitoare, când mai încruntate,
pândit e Soarele până unde coboară,
erau pentru taifas trei ceasuri, îmi vede urechile,
istețimea, o, nu-i sunt indiferente.
Eu m-am spălat – poate te speli noaptea,
bine, capul deasupra ligheanului, e binișor pe
picioare,
de ce s-a inventat săpunul și apa,
vezi că se poate, nepoate! – ce face unchiul,
zic și eu ceva să spăl rușinea,
era flăcăul cu care fugise mătușa,
mi-l amintesc de la alegeri – ce alegeri?
din patruzeci și șase, era trimis soldat să țină liniștea,
și a ținut-o? – făceau mare ropot,
patrulau pe drum, horeau numai în casă,
ne rupea inima cu Pe Mureș ca pe Târnăvă,
mi-a plăcut ce neam mi-ai ales.
Trec anii, zilele, trec pentru ele,
n-a avut copii, neazuri cât pentru șapte neveste,
nu vede bine, te pricepe numai citindu-ți pe buze,
mai poate socoti, i s-a arătat un Domn îmbrăcat în alb,
se scoală și pe când să pună mâna pe El,
Fiul lui Dumnezeu pleacă,

mâna ajunge pe un scaun lângă perete,
are și alte închipuiri ciudate,
de când s-a dus Ion pe satul din dealul popii,
de-i vede mormântul de pe prispă,
vin țipete din colțuri, scârțâie toate,
s-au aflat dintre strigoi care i-au răs în față,
nu poți să-i ieși din casă cu mâna goală,
că nu-i născută să primească și să nu dea înapoi

SPRE SCALDĂ

La noi se întâmpla mai des să pleci de acasă
cu imaginea zânei frumoase
cum nu se mai văzuse, idealul dragostei în copilărie,
de unde venea acest chip nici astăzi nu știm
nici astăzi nu știm și care era anume,
să fi fost desenat de Dumnezeu, Leonardo, Rafael,
Botticelli,
se proiecta pe cer în voaluri și nenumărate
nuanțe spectrale, îi dădeam premiul de frumusețe,
mai faci câțiva pași, anunță clopotul că vine
sărbătoarea, o, trebuie să ne împodobim sufletul
de cum ne întoarcem de la scaldă
ulicioara întunecoasă coboară în vale,
locul se va vedea în curând, ce luptă crâncenă
se trage de după vale, un soldat inamic
și-a găsit o groapă dincolo de punte,
și-a împușcat până la ultimul cartuș,
cu zece ani în urmă, când se retrăgeau foștii aliați
spre apus,
a început stropitul, ne dădeam greața,
timpul și-a pierdut încheierea, prea ne răcorisem;
urechile speriate, veneau tunete pe ulicioară în jos,
din bice pocneau Gusti, Natu și Pompei
să-și guste plăcerea, pentru siguranță ne uităm
pe lângă punte, mitraliorul inamic nu zice nimic

DEBUTURI

Încântați de noutate, intrăm în biserică,
o sală lungă cu patru geamuri, nu are clopote, nici
icoane,
ce părere bună, puține recreații organizate,
chiar am fost binecuvântați,
din păcătos ce dormea prin șanțuri băltite
îi vine rândul la predică lui Indrei,
rugăciune începută, iată-l cu mâinile lipite:
o, Doamne Isuse Cristoase, ce picioare,
continuarea nu-i vine-n minte, un alt îngenuncheat,
un copil, nu-și poate reprima rima, groase,
haz irezistibil, înmărmuriți veteranii îi fac semn
– nu fi debil – continuă frate Indrei
cu cele sfinte, o, ce picioare scumpe
și un sughiț sfios, din nou s-a întins veselia,
Doamne, ce păcătoși,
ni s-a arătat cu degetul pe obraz,
picioare scumpe mai zice pocăitul
– s-au aplecat să se roage – ha, ha, ha,
– picioarele noastre scumpe se roagă; mulțumiri
depline,
au început acordeoanele,
corul, în timp ce oameni serioși ne duc
de urechi afară, totul s-a sfârșit cu bine!

TOCMEALA NUNȚII

Să vedem averile ce aduc la casă,
târguilele nu-s de pomană,
plecări și veniri și iar învoieli,
de obicei o parte mai pune, alta mai lasă,
e timpul, au venit câșlegile, trăsura miresei e în
frunte,

își țin cuvântul, fiecare se prinde,
mirele o ia pe mireasă în brațe,
tabloul ți-amintește de marele olandez,
dragostea alungă temerile iubirilor trecute,
după cuviință, toate sticlele se ridică,
mereu se ridică, tânăra doamnă șoptește – e aievea,
visez?

gura-cască pândește amănuntele,
face comparații, numără căruțele de zestre,
vorbește despre obiceiurile păcătoase, dar cunoscute,
ce se potrivește, ce nu se cuvine,
mireasa nu-i ruptă din soare, îi pe măsură,
mai vine din spate unul ce-și dorește aceeași codană,
i se împăienjenesc ochii,
că-i ordinea sfântă, se așază în fața tinerilor fericiți,
trebuia să fie lângă ea în trăsura,
răul îi vine, se potolesc cărbuni –
ce ți-a venit, Gheorghe? –
m-am supărat că a trecut postul,
nuntașii îi închină cu paharele pline,
soacra cea mică și-amintește că l-a alungat
pe flăcău cu tocmeala,
s-a supărat marele Împărat

MIREASA FURATĂ

Nu puteau împărți două părinții,
Aurel și Margareta nu-și ascund iubirea,
fug de la horă, joacă, joacă și o iau spre
poalele pădurii; Doamne, ce lipiți,
au urmăritori în spate, frați, veri,
prietenii îi apără pe iubiți,
după șapte zile Margareta calcă din nou pragul
casei sale, ochii cerniți, mama-i plângea
că numai așa e bine, oameni de ispravă
și nuntă mare, o să-l iubească și pe alesul de la oraș
Aurel și-a găsit și el o altă mireasă,
mereu a greșit cu iubirile prin împrejurimi,
și când te gândești că nu-și puteau lua ochii
unul de la altul, au mai spus de trei
ori că o să vedem noi cum își respectă
legământul pe care l-au luat

PE OSPETEȚIE

A venit și ora, ne așteaptă domnul notar,
e prietenul familiei, ce mai se dau bice cailor,
case pline de omăt, drumuri bătute, alunecuș,
să mai iscălim și la el actul veseliei,
nu mai intrăm în oraș, cunoscuți cu damigene-n
mână,
oameni bine crescuți își ridică mâinile,
caili n-au știut cum să primească salutul,
ne caută pe margini locaș,
au rupt ruda, curelele, nu-i mic durutul,
îmbrâncită sania se dă peste cap;
am pierdut ospeteția,
povețe multe, petrecăreții ne sfătuiesc
cum poți să te ridici,
sigur nu aveau de gând să ne răstoarne chiar pe noi,
știa bunicul, vor crește, vor fi prăpădiți,
binețea, când sunt de față caili,
nu se dă rîzând,
poate să nu fie primită, să nu placă,
pentru că am rămas datori notarului,
a venit el pe omenie de două ori la rînd

ALBIA – UN MIC FĂGAȘ

Am trecut de cruce;
când praf, când noroi, uite, se vede acoperișul
încovoiat,
mică-i azi și casa, s-a ridicat drumul,
mașinile stropesc pereții, ploile sosesc în curte puhoi,
grădina s-a scurtat, s-a îngustat,
în silă au apărut pe ea case
azi e o umbră deasă peste firul apei,
te cuprinde frica, se pot ascunde șerpii,
au crescut sălciile,
nimeni nu mai face dâlboana,
Soarele nu-și mai găsește locul, să ne arate
bucuros pietrișul și peștișorii,
e noapte ziua la amiază, râde amintirea în spatele
iazului,
crengi și glijii îndesate,
ne dăm mâna, înotul până la șapte pași,
adâncimea ajunge subsioara, nu la toți deodată,
vad de țineri minte, mâini prin prund ud,
au plecat copiii, cine să îndrepte albia?
a rămas un biet făgaș

STRIGĂTURI ȘI VULGARITĂȚI

Frig năpraznic, zăpezi mari până după Bobotează,
timp bun de lipit fruntea pe geam,
răsună pădurea, se aud trenurile de vreme moale,
fete, mame, părinți, bunici, câțiva cu ochii spre
Piatra Mihăileștilor și pe Dealul Străminoasei,
la șaptesprezece aruncături bune între competitori,
vor să audă ce s-a mai întâmplat,
flăcării își aprind focuri, rostogolesc roțile căruțelor
vechi înfășurate în paie aprinse,
dau glas sărbătorii, îngroapă neputinciosul moș,
va veni mai bun noul an, ăsta-i crezul,
în întunericul nopții lungi cu raze ce
străpung maiestos miezul,
flăcările-s arc chiuit între dealuri,
că-i slobozenie la prostioare,
încep înștiințările; relele trebuie stinse:
Dreptu-i, măi, că fata Veronichii din vale
s-a iubit cu Vasile a lui Bulă
și nu i-a putut da o sărutare,
vorbe clare și neclare, trec câteva clipe,
parcă de verificare,
– îi drept, măi, dar dreptu-i, măi...
pe dealuri zboară hiperbolele la orice vorbă,
întâlnire, cuvinte spuse-n treacăt peste an,
ceilalți nu aprobă când se inventează grosolan,
azi vulgaritățile au aceeași temă;
talentul pornografic, chiar strigăturile nu și-ar avea
rostul,
tinerii exersează în public fără jenă,
atunci strigătorii se numeau chiar pe ei
în incredibile posturi, violența se oprea la strigături

CETERAȘUL ȘI MOȘUL DIN POM

Ziua e pe jumătate noapte, lăutarul o vede albă,
s-a așezat liniștea peste sat, câinii au început să
latre-n șoapte, mai încete, apoi nervoase bătăi în
poartă, e știută armonia arcușului, bade Ioane, Pavăl
acasă ești? pe când sosim lăsați casa moartă?
Deschide ușa, am venit cu urarea și mai sunt și alte
case, nu putem zăbovi, mai trage arcușul pe strune
cinstind sărbătoarea,

de cum intră îți spune cum trece anul și te întrebă
de ai văzut moșii din pom? – ne-ai sculat acum, spune!
– stau moșii ninși la patru gospodine, de la biserică în
sus – mai zi, ceterașule, ce știi – țin câte o scrisoare-n
mână, cealaltă-i ridicată în semn de izbândă, stă acolo,
de vine dragostea să fie la pândă, la matrimoniale
împliniri, doar fetele-s trecute de douăzeci de ani și
timpul ofilește, îmbătrânește, ce trece n-are viitor,
mersul lumii nedrept și ciudat și ce fată, văduvă poate fi
bucuroasă să vadă oală spartă pe cap, zdrențe, mănuși
găurite, un morcov în loc de nas, nu-i stă bine de
pețitor, vor un bărbat adevărat, plângeau când le-am
intrat în casă domnișoarele, eu aș pedepsi acest obicei
crud – Doamne, ce violonist încunoștințat!

Odată-i Anul Nou să ne veselim, pălinca și vinul
pune-le în damigene, vecine – sacii cu colaci-s plini,
luând banii, să dea Dumnezeu să ne întâlnim
cu bine și la anul, o spun deodată gazda și țiganul

COLINDUL

E aşteptată de mult seara,
fetele și feciorii în straie noi simt mai frumoasă
rânduiala,
o, ce veste sfințită și atâtea povești lumești,
cei mici ating cu steaua lampa,
se deschide ca o armonică, se închide și
iar se desface înflorată,
la vorbă colindată, se înalță privirile
unde a plecat Fiul Omului,
bucuria mai înseamnă daruri, veselie pe ulițe,
neamuri în grupuri, fete, flăcăi cresc,
se împart, că-i voia pruncului născut,
nimic nu este neștiut, câte unul calcă
pragul unei case de trei ori: primiți colinda?
– primim! va fi strigăt din deal de Anul Nou,
că de beat ce era n-a știut merge și la alte case,
și ce-a mai făcut, dacă dorim să știm,
se merge și pe ultima ulicioară; poruncă creștinească,
ne-am născut și noi; cum să nu sărbătorim
nașterea pe care o pândește moartea
doar ca să ne mântuiască

VORBA BUNĂ A LUI C. IOAN

La jocuri cu ochii lui verzui nu termina de căutat,
se număra printre clăcașii la coasă,
în timp ce el ducea un rând, ceilalți isprăveau două,
la masă se bucura de cum s-a așezat,
înțepa cu degetul locul, semn că are ceva de spus,
era muștrat pentru gestul teatral, frizerul meu
îmi tăia tot părul, râdeam, e bine pe părți,
jos ca și sus,
dumineca rezemat în coate pe un gard,
privea la bătutul pe cizmă, la chiuitul
și învârtitele acelea cu tact, cu semne victorioase
când se bușeau în iureșul lor flăcăii,
să prindă locul sub ceteră...
mai întârziam duminica... de ce-am întârziat?
intram deodată-n casă să poată explica, că alții mai
zăbovesc ceasuri bune, acum e mai mare veselia,
a intrat în galerii C. Ioan copilul nimănu,
primea banii și fugea peste câmpuri până
la intrarea-n curte,
nu l-am mai văzut pe baciul cu ochii verzui
și era tânăr, ce-i o lacrimă, atât pot să-i dau
când trec pe lângă casa lui

PIȘCĂTURILE DIN GRÂU

Holda se leagănă, pui mâna s-o oprești, te înțeapă,
trag încă un rând cosașii, au doborât din lan,
copilul aduce mâncare, își mai șterge fruntea,
te așezi pe un snop și iar te înspină, frumoasă-i

holda,

purtarea-i urâtă, să fie decăzută culoarea divină,
razele-s mai aproape,
izvoarele sub pădurice; așa-i seceratul,
se grăbea batoza, sufoca gura căscată,
mănunchiurile din snopi erau înghițite,
rupeau cureaua; se poate bea apă,
oriunde-ți era locul, cohorta muștelor
trece pe la tine, de la obiditele vite, te atacă,
vrem grâu, mai mult grâu, să iubim grâul,
continentul deschide, deschide mai multe guri,
dealurile noastre zac pierdute, n-au galben;
boabele ce se arată din spicele de grâu
strânse-n palmă, mor de inaniție,
o, au fost lepădate pentru ușoarele pișcături!?

GREȘALA MONUMENTALITĂȚII

Tulburare pe ecrane,
urcații în dubițe merg cu mâinile la spate;
greșeala monumentalității, camerele plimbaților,
muzeu nefrecventat, acuma atâtea colțuri,
geamuri, uși, mobilier, nu-s lăsați pașii
deschiderii la lumină, sunt declarați locuri virane,
palatul va bucura odraslele princiare,
își vor culca la ei prietenii după antice orgii,
suspină, de când cu noua casă,
la gândul că mor, palatul are douăzeci și cinci de
dormitoare,

să fi avut în gând și mai multe divorțuri,
deratizări în fiecare zi?

Încercase să arate de ce ești în stare?

pivnițele primesc vinul de fiecare an,
râd de rețeta celor cinci sute de grame pentru conviv;
nu împărtășesc abstenența filosofului german.
Sperie tablourile, grilajele, încercuirea –
nu încercați o astfel de casă, mai numărați,
comprimați dragostea de comesean,
nu primiți banii de la rudele sărace în degustări,
altminteri, cu egală teamă de Dumnezeu și de Satana
și cu iubita nemărginire de înălțare a unei înalte curți
cum convingeți microfoanele naționale să se înece?
când vorbesc plocoanele venite; nu-s dăruite de cei
ce au adunat averea,
lumea-i curioasă la ce spun pereții

DRUMURI

Desculți încercăm pietrele, bolovanii ce ne despart de
oraș,
ne încercă buricele, degetele amorțite nu dor,
ustură mai târziu, mai punem desaga jos?
dar când ajungem la casa din colț,
peisajul fură privirea, apare o cetate,
pocnesc degetele negreșit, aruncătură
după aruncătură, încă un deal, suburbia mai lungă
decât orașul, nu te plânge că mergi între străini!
orașul începe să apară, frumoasă-i Mănăstirea,
Meseșul la stânga, dealuri împrejur,
spre Crișeni o micuță căscătură,
mai are o fereastră târgul să țină rând cu lumea,
școala, citadela, avea o poartă, un bilet de voie,
permis pentru patru ani,
orele tot câte șase, tovarășul Director, tovarășul coleg
tovarășe în toate locuri,
pachetele aduse cu rândul la trei liceeni,
înceau cu greu puterea mândrelor măicuțe,
câteva ouă, slănină, prăjituri

CÂINELE BĂTRÂN ȘI CĂȚELUL

Du-te, Bodri, acasă, abia intrase ca oaspete,
plictisit a venit de peste drum,
atâta experiență de viață, un fiasco total,
nu vede la doi pași, nu aude, de ținere de minte
ce să mai vorbim,
s-a dus veselia, mașina nu l-a mai așteptat
că era-n cotitură și parcă nici el nu știa ce vrea,
în curte, un cățeluș se juca cu bucăți de pâine,
miniaturi de soldați, puse la născu-i de copil,
scormone și le ascunde, ce isteț și-i așa de mic,
își face provizii, îi altă generație...
din salt în salt pică seara cu botul pe lăbuțe,
și, ce uituc, a doua zi nu-i vin în minte
pachetele ascunse, bine că-și ține tot timpul codița sus
ce respectos; așa ne salută, doar și oamenii
se mai plâng de slaba ținere de minte,
să-l mai păsuim
până mai ieri, în ocol mai trăia și un dulău prăpădit;
dormea mult, se trezea și mânca ouăle,
puii de găină, i-a explicat cu nuiua șeful de post
că nu-i bine,
apoi și-a împușcat câinele de rasă
că-i neam prost

LEGĂTURI ECHIVOCE

Oamenii reci le-au pus gheața,
purtau cu brațele pline, locul-i strâmt,
nevoi multe, amară-i viața,
porțile orientului i-au învățat să pretindă mită,
au ascultat multe predici, unde le duce lumea lipsă?
ce scurtă-i mâna la marea elită!
Se minte în stânga și-n dreapta și înainte
puțin să intri, îți sting lumina,
bodigarzii sunt puși pe conflicte,
de-s filmați, tot nu recunosc,
conaționalii uită și iartă,
vrei certitudini, primești jurăminte,
n-au vină premierii, s-a ridicat în lume piața,
în altă parte-i greșeala;
păcatele nu-s poftiri sfinte,
câinii nu vor să-i hăituie hingherii,
au greșit cu focul în loc de apă pompierii

CUPRINS

CAPITOLUL I MĂREȚIE ȘI MICIME	5
TREPTE ȘI PIETRE	7
FANTAZAREA, BUCURIA AMBIGUITĂȚII	8
MĂLUL	9
URCAREA	10
NU PUTEM PLÂNGE	11
NEGRUL ÎNNEGREȘTE	12
RĂSPUNSURI PUȚINE	13
PE CÂȚI ȘTIȚI?	14
PREDICĂ	15
NAȘTERE ȘI MOARTE	16
MĂRUL ȘI GROAPA FIECĂRUIA	17
MOCNEȘTE, SE ÎNTEȚEȘTE	18
EVLAVIOȘII	19
UNCHEȘII	20
MIROSUL PUTERII	21
RUGĂCIUNEA LA AĞAPIA	22
NU MĂ DAU ÎNVINS	23
VIAȚĂ AMĂNATĂ	24
CINE CERE MAI MULT?	25
IMAGINEA	26
PROPRIILE ÎNDEMNURI	27
HAZARDUL LUMINOS	28
GIUVAERUL	29
TUFĂ ȘI ARBORE	30
ROTIREA BĂTEI	31
SCOATE APĂ DIN PIATRĂ	32
CUVÂNT DE ONOARE	33
PRĂPĂȘTII CU VISE	34
BISERICA UNITĂ	35
ADĂPOSTURI	36
CÂT MAI ADUNĂM?	37
TESTĂRILE HOȚIEI	38
MĂREȚIE ȘI MICIME	39

CAPITOLUL II. PERSONALITĂȚI, PORTRERE, ISTORIE

	41
DEMNIȚATEA REGEASCĂ	43
MIHAI VITEAZUL	44
SIMION BĂRNUȚIU NE SPUNE	47
CUZA ÎNTĂIUL DOMN	48
EMINESCU	50
GEORGE COȘBUC	51
OCTAVIAN GOGA	52
NE SPUNE REBREANU	53
PINTEA DESPRE FRANCISC RACOCZI AL II-LEA	54
DIN CERURI VITEAZUL PINTEA	55
HOREA	57
AVRAM IANCU ÎNVINUIEȘTE	58
LA ÎNCHISOAREA DIN SIGHET	60
MANIU AL ROMÂNIEI	62
MANIU ȘI CLOACA REGALĂ	65
REVOLUȚIA A CUPRINS RĂSĂRITUL	67
REVOLUȚIA TRANSMISĂ ÎN DIRECT	68
PRIZONIERUL	70
PEDAGOGIA	71
IMNUL REGAL	72
MOARTEA CU JUDECATA ÎN CERURI	73
MĂGURA ȘI POROLISSUMUL	74
OFER CE A MAI RĂMAS	76
DETENȚIA ȘI ANII	77

CAPITOLUL III ÎNTÂMPĂRI, AMINTIRI, TRADIȚII 78

NU MAI VINE CARAVANA	80
AFARĂ!	81
NE PRINDE DE PIEPT ABSTRAȚIUNEA	82
LIPSEA ELEC	83
STRĂBUNICHII ÎN CÂRCIUMIOARĂ	85
PEDEPSE ȘI BUCURII	86
POTOPURI	87
SALUT VOIOS	88

ȘCOALA PLIMBATĂ	89
CERUL PLIN DE AVIOANE	90
FĂRĂ SPERANȚĂ	91
PRIMARI	92
TINU DIN POIANĂ	93
MĂTUȘA CEA DRAGĂ	95
SPRE SCALDĂ	97
DEBUTURI	98
TOCMEALA NUNȚII	99
MIREASA FURATĂ	100
PE OSPEȚIE	101
ALBIA – UN MIC FĂGAȘ	102
STRIGĂTURI ȘI VULGARITĂȚI	103
CETERAȘUL ȘI MOȘUL DIN POM	104
COLINDUL	105
VORBA BUNĂ A LUI C. IOAN	106
PIȘCĂTURILE DIN GRÂU	107
GREȘEA MONUMENTALITĂȚII	108
DRUMURI	109
CÂINELE BĂTRÂN ȘI CĂȚELUL	110
LEGĂTURI ECHIVOCE	111

